

Ilinniartitsisoq

IMAK - Grønlands lærerforening

April '12

Atuarfiup pisortaanut Jørn Nøttrup-imut eqaaniutit

Ilulissani, Atuarfik Mathias Storch-imi pisortaq Jørn Nøttrup, ataasinngorneq 5. dec. 2011 qaratsaminik aanaartoorenermi kingorna nal. 14.00 misaani toqukkut qimaguppoq. Qaasuitsup Kommuneq kiisalu Ilulissat atuarfeqarfia, pitsaasumik, pikkorissumik nuannarineqartumillu ittuusumik annaasaqarpoq. Jørn Nøttrup maqaasineqassaaq, inussiarnersutut, qanimut ikinngutitut, suleqatitut tunniussimasutut, pikkorissutut unneqqarilluni Atuarfik Mathias Storch-imi ittutut. Jørn Nøttrup ilinniartitsisunit, atuartunit, suleqatigisanit, allallu qanimut suleqatigisaanit, Qaasuitsup Kommuneanullu unneqqarissutut, qasusuilluni atuarfeqarfiup pitsaanagerusunik avatangiiseqalernissaanik atuarfeqarfiullu ineriartortinneqarnissaanik siuarsaaqataasutut eqqaamaneqassaaq.

Jørn Nøttrup-ip eqqaamaneqarnera ataqqinartuuli.

Mindeord for skoleinspektør Jørn Nøttrup

Skoleinspektør Jørn Nøttrup, Atuarfik Mathias Storch, Ilulissat, afgik ved døden mandag den 5. dec. 2011 ca. kl. 14.00 efter en hjerneblødning.

Qaasuitsup Kommune og Ilulissat skolevæsen har mistet en god og dygtig afholdt leder.

Jørn Nøttrup vil blive savnet som en venlig og god nær ven, en hengiven kollega, en dygtig og loyal leder af Atuarfik Mathias Storch. Jørn Nøttrup vil blive husket af lærerne, eleverne, kollegerne, andre samarbejdspartnere og for Qaasuitsup Kommune som en loyal leder, der arbejdede utrætteligt for bedre pædagogiske rammer for skolen og for udviklingen af skolevæsenet.

Æret være hans minde.

Hans Eriksen
Direktør for
Kultur, Undervisning og Fritid
Qaasuitsup Kommunia

Ilinniartitsisoq

Udgivet af IMAK

Ansvarshavende redaktør:
Sivso Dorph

Redaktion:
ilinniartitsisoq@greenet.gl

Justus Kaspersen – Ilulissat
namibia@greenet.gl
Tlf. 542263

Jan Ellesgaard – Qeqertarsuaq
jan@ellesgaard.dk
Tlf. 92 10 10 Mobil: 22 77 14

Layout og foto:
Jan Ellesgaard

Oplag:
1.250 stk.

Tryk:
TOPTRYK, Gråsten

Deadline næste nummer:
20.april 2012

IMAK

Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Tlf. 32 25 50
Fax 32 50 61
Email: imak@imak.gl

Siulittarsoq/Formand

Sivso Dorph
Noorlernut 23
Postboks 867
3900 Nuuk
Arb. 32 25 50
Mobil 54 33 39
Pri. tlf. 31 10 29
Email: sdo@imak.gl

Ilinniartitsisut nipangiinnangillat

Tekst & foto: Elna Egede, journalist

Danmarkimi isumaqatigiissaasarfimmut aallalersut, Sivso Dorph, Esther Rosing, Lisbeth Frederiksen Palle Frederiksen-ilu.

Ilinniartitsisut akerliussutsimik takutitsipput tusagassiuutinilu oqallinnernut akuulluarlutik, politikerit sakkussatik tamaasa atorlugit innuttaasunik isumaqatigiinniarmata, ilinniartitsisut tunullugit

- Qaammatit kingulliit aalassassimaarfiusimapput, ilinniartitsisut misigisimavaat atuarfik namminerlu sakkortoorujusuaamik isornartorsiorneqarlutik. Nuannersutut isigaara ilinniartitsisut nipangiinnaratik erseqqissumik oqalummata, Imak-ip siulittaasua Sivso Dorph oqarpoq. "Ilinniartitsisup" aaqqissuunnaa naammasilersoq isumaqatigiinniartussat Danmarkimi isumaqatigiissaasarfimmut ingerlaarput.

Siulittaasup erseqqissarpaa, oqallinnermut kissassimaartumik januarimili ingerlanneqartumut ilinniartitsisut peqataanerat iluaralugu. Internet-imi oqallinnermi ilanngussat ilaat issualaartigu:

- Atuartisinerit amerlinissaat politikerit kissaatigigunikku, atuarfitsialammut aalajangersakkat allanngortiinnarsinnaavaat.

- Piereersarnek, atuartut ataasiakkaarlutik anguniagasaanik pilersaarusiornek, karakterilersuineq, meeqqat suliaannik kukkunersuineq, angajoqqaavinik ataasimeeqateqarneq, anitsiarnermi nakkutillineq, trintestini kukkunersuineq, minnerunngitsumillu meeqqanik ajornartorsiortunik suliaqarneq, ilinniartitsisut suliaannit piiarneqarsinnaapput.

- Politikerit tamakku qulaajarnerpaat atuartsinerunissaq aalangiukkamikku.

Sermitsiaq.ag-imi Lena Reimerip februarimi ilanngussaa, politikerinut akissutitut, taamani oqallinneq 28%-inuinnamik sammimmat.

Uukapaatitsineq

Sivso Dorph-ip aamma ilannguppaa, naalakkersuisut sinerissami angalaartillugit ilinniartitsisut akerliussutsimik takutitsinerat. Soorlu aamma ilinniartitsisunngorniat neqeroorutini akerliunertik takutissimagaat.

-Innuttaasunik politikerit uukapaatitsiniarnerat ilinniartitsisorpassuit qatsuppaat, oqarpoq.

Siulittaasup aamma tupigusuutigaa, tusagassiuutitugit isumaqatigiinniarneq politikerit massakorporiaq ingerlamassuk, isumaqatigiissut kingulleq atorunnaartoq ukiut marluk uninngasimallutik.

- Isumaginninnermut suliassat, faglokalinik nakkutillineq, anitsiarnermi nakkutillineq atuarfimi pisortaanek ilinniartitsisuunngitsunik isumagineqalissasoq Kanukokap siulittaasuata oqalunnaa paasiuminaatsippara.

- Naalakkersuisut nalunaarput, meeqqanik oqaloqatiginittartussanik atorfinitsitsinissaq akilerumallugu.

- Kommuneqarfik Sermersooq isumaginninnermi siunnersortinik pingasunik atorfinitsitsiniarluni kingumut allagartaleeqqippooq. Kikkunnit tamanit ilisimaneqarpoq, kommunit isumaginninnermi siunnersortinik atorfinitsitsiniarnerat ajornakusoortorujussuusoq, siulittaasooq oqarpoq.

Sivso Dorph-ip aamma tupigusuutigaa, naalakkersuisut Kanukokalu suliniutinik arlariinnik tassaannangannaq aallartitsinialermata isumaqatigiinniarnissaq tunullugu.

- Isumaqatigiissuterput ukiut marluk matuma siorna atorunnaarpoq. Isumaqatigiinniarnissamut naammattorsuaamik piffissaqarsimapput. Massakullu siunnersuuterpassuarnik saqqummiussuvipput. Tupinnarluinnartumik isumaqatigiinniarnit ingerlanniarsaraat, oqarpoq.

Lærerne har taget bladet fra munden

Tekst & foto: Elna Egede, journalist

Her er forhandlingsdelegationen på vej til forligsinstitutionen i Danmark.

Lærerne har demonstreret og blandet sig i debatten i medierne, mens politikerne har brugt hele deres apparat til at forhandle med borgerne fremfor lærerne

- Det har været en turbulent periode, hvor lærerne har følt, at de stod for skud. Det er rigtig positivt, at de har valgt at svare igen på kritikken, der har haglet ned over folkeskolen og ikke mindst lærerne, siger formanden for Imak, Sivso Dorph

Han er på dette tidspunkt på vej til forligsinstitutionen i Danmark, hvor redaktionen af dette nummer af Ilinniartitsisoq er ved at slutte.

Som formanden fremhæver har lærerne valgt at gå aktivt ind i den overophedede debat, der har været siden januar. Her har vi valgt et indlæg i debatten på internettet, der viser frustrationen:

- Hvis politikerne vil have mere undervisning, må de jo bare ændre på de beslutninger, de selv har lavet i forbindelse med Atuarfitalak.
- Lærerne kan jo evt. fritages for at forberede sig, lave årsplaner for hver enkelt elev, karaktergivning, rette opgaver, holde forældremøder, frikvartervagter, rette trintest, og ikke mindst, lade udsatte børn passe sig selv.
- Er det mon det politikkerne tænker på, når de vil have mere undervisning?

Det er Lena Reimers indlæg fra Sermitsiaq.ag. i februar, som svar til politikerne, da debatten meget forenklet gik på flere undervisningstimer.

Manipulationer

Sivso Dorph peger på, at lærerne i et par byer har demonstreret under besøg af landsstyremedlemmer, der har rejst langs kysten. De lærerstuderende er også gået ind i konflikten, da de demonstrerede over for politikerne. -Jeg har mødt mange lærere, der er trætte af politikernes manipulationer over for borgerne, siger han.

Formanden undrer sig over, at politikerne er gået ud og nærmest er gået igang med at forhandle, to år efter at den sidste overenskomst udløb.

- Jeg kan heller ikke forstå, at formanden for Kanukoka går ud og siger, at opgaver som sociale opgaver, tilsyn af faglokaler, gårdvagt og ledelse kan løses af andre end lærere.

- Nu meddeler landsstyret, at landskassen vil betale for, at der skal ansættes samtalepersoner på skolerne.

- Kommuneqarfik Sermersooq har et genopslag på tre stillinger som socialrådgivere til skolerne. Det er jo almindelig kendt at kommunerne har meget svært ved at ansætte socialrådgivere til deres forvaltninger, siger formanden.

Sivso Dorph undrer sig over, at landsstyret og Kanukoka kommer med en række tiltag fremfor at forhandle.

- Vores overenskomst udløb for to år siden. De har haft rig lejlighed til at gå ind og forhandle med os. Nu kommer de med en række forslag. Det er en underlig måde at tackle forhandlinger på, siger han.

RENTEÆNDRING

Med udgangspunkt i de seneste rentestigninger fra pengeinstitutterne, har Tjenestemændenes Låneforening besluttet at hæve foreningens udlånsrente med 0,25% p.a. således at renten ændres til 6,25 % p.a. med virkning fra 01.03.2012

Der er fortsat ingen omkostninger eller gebyrer forbundet med at optage lån hos TJL.

Der henvises i øvrigt til foreningens hjemmeside - www.tjlaan.dk - der snarest opdateres med ændringerne, og hvor øvrige lånebetingelser mv. forefindes.

ERNIAT ALLANNGORNERAT

Piffissami kingullerpaami aningaaseriviit ernialiisarnerninni qaffannerat tunngavigalugu, tjenestemændit aningaasanik taarsigassarsiniartarfiat Tjenestemændenes Låneforening aningaasanik atukkiigaangami erniaritit-takkani 0,25% p.a.-mik qaffanniarlugu aalajangerpoq, taamaalliluni 6,25 % p.a. ernialiinermi 01.03.2012-miit atulissavaa.

TJL-imut aningaasanik taarsigassarsiniarneq sulisaniatigut aningaasartuutaannanilu gebyreqanngilaq.

Kattuffiup nittartagaa - www.tjlaan.dk - erniinnaq allannguutini taarsigassarsiniarnermullu paasissutissat allat ilanngullugit nutarsigassaasoq sulisalakkarneqarsinnaavoq.

ilinniartitsisoq - annoncer

Du kan annoncere i Ilinniartitsisoq både som privat og som skole. Bladet bliver læst af mere end 1.000 lærere langs kysten, så det er et godt medie at annoncere efter nye lærere. Samtidig er det et godt sted at annoncere for private, da bladet bliver læst af beslutningstagerne omkring skolernes økonomi.

Privatannoncer

1/1	side	kr. 4.000,00
1/2	side	kr. 2.000,00
1/4	side	kr. 1.200,00
1/8	side	kr. 700,00

Stillingsannoncer

1/1	side	kr. 3.000,00
1/2	side	kr. 1.500,00
1/4	side	kr. 800,00
1/8	side	kr. 500,00

Inuinnartut aamma atuarfittut Ilinniartitsisoq annonceliiffigisinnaavat. Atuagassiaq sinerissami ilinniartitsisunit 1.000 sinneqartunit atuarneqartarpoq, taamaammallu nutaanik ilinniartitsisussarsiorluni annonceliiffissaqqiluni. Aamma inuinnarnut annonceliiffissaqqissuuvoq, tassami atuarfiit aningaasaqarniarnannut tunngasunik aalajangiisartuusunit atuarneqartarami.

Inuinnartut annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 4.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 2.000,00
Qupperneq 1/4	kr. 1.200,00
Qupperneq 1/8	kr. 700,00

Sulisussarsiorluni annonceliussat

Qupperneq 1/1	kr. 3.000,00
Qupperneq 1/2	kr. 1.500,00
Qupperneq 1/4	kr. 800,00
Qupperneq 1/8	kr. 500,00

ilinniartitsisoq@greenet.gl

Samtalelærere er nødvendige

Børn og forældre med ondt i livet fylder meget i dagens folkeskole, både hos lærerne og eleverne

- Indimellem føler jeg, at jeg sidder i en konsultation for børn og voksne med ondt i livet, siger skoleinspektør Sara J. Brandt under en samtale fredag middag, hvor en lang arbejdsuge i Atuarfik Gammeqarfik i Aasiaat slutter om nogle timer. Dagen er startet med at en mor brød grædende sammen over sit liv, under en samtale om hendes barn på skolen. Det er blot en af de mange situationer, som de ansatte oplever på en uge.

Gammeqarfik er en skole med godt 400 elever og 53 lærere ifølge det seneste stillingsopslag på lærere. Det er en skole, som bruger samtalelærere til børn og har et kriseberedskab. Det er nødvendigt i et samfund, hvor mange børn møder mange barrierer i deres opvækst.

Samtalelærere

Skoleinspektøren siger, at der er afsat 600 timer om året fordelt mellem tre samtalelærere.

- Vi indførte ordningen, da en pædofilisag blev optrevet i midten af halvfemserne hvor godt 27 drenge var involveret. Det var en del af en større indsats for de misbrugte børn i Aasiaat, siger Sara J. Brandt. Igen i 2008 var der en større pædofilisag i Aasiaat.

I dag tager samtalelærerne sig af 40-50 børn om året. Det er børn, der har været udsat for seksuel misbrug, børn i sorg efter tragiske begivenheder i familien. Børn, der har oplevet selvmord i deres nære familie eller omgangskreds. Børn og unge med selvmordstanker. Det er børn, der mangler omsorg, begår butikstyverier, børn og unge der skærer sig (cutting). Skilsmissebørn, hvoraf det ene forældre er rejst fra byen. Det er børn, der har misbrugsproblemer med hash eller snifning.

- Det er børn, vi bliver nødt til at tage hånd om, hvis skolen skal fungere. Vi har planer om, at ansætte en socialrådgiver. Men foreløbig har vi givet opgaven til lærerne. De kender eleverne og ordningen fungerer godt, siger hun.

Kriseberedskab

Gammeqarfik har også et kriseberedskab for situationer, der opstår uventet.

- Selvmord er et problem, som også vi bliver nødt til at forholde os til. Vi havde i denne uge en elev, der kom, og fortalte os om en selvmordstruet kammerat. Der måtte vi sætte vores kriseberedskab ind, både over for den selvmordstruede og kammeraterne, fortæller skoleinspektøren.

Folkeskolen bliver også nødt til at forholde sig til meget andet, som møder børnene i deres opvækst:

- Vi har en gruppe børn, der aldrig kommer i skole. De har forældre, der ikke har overskud til at sende deres børn i skole. Vi forsøger at få kontakt med dem, og bliver nødt til at involvere de sociale myndigheder.

- Vi bliver nødt til at holde øje med, at børnene har madpakke med i skolen. Hvis de ikke har, kontaktes forældrene og hvis de ikke kommer med mad til børnene er vi nødt til at handle og derefter indberette det til socialforvaltningen. Der er en del børn, der ikke får mad nok allerede i midten af måneden. Det er ikke kun børn fra familier med lave indtægter. Vi har familier, som ikke kan administrere deres indkomster.

Utopi

Sara J. Brandt er glad for, at der er et tværfagligt samarbejde om børn og unge i Aasiaat, som nu er oppe at køre igen.

- Det giver et godt samarbejde mellem de instanser, der kommer i berøring med børn og unge. Det tager selvfølgelig masser af tid, men det er nødvendigt, siger hun.

Det her arbejde tager lang tid, hvornår får du så tid til det egentlige skolearbejde, nemlig den pædagogiske ledelse af skolen?

- Jeg arbejder mindst ni - ti timer hver dag. Nogle uger er selvfølgelig mere stille. Men vi kan ikke bare lukke øjnene for børn, der har ondt i livet, ellers vil skolen ikke fungere, siger hun.

Sara J. Brandt mener, at den sidste forordning giver lærerne mulighed for, at arbejde med børnene på grønlandske præmisser.

- Jeg tror at det er utopi at forestille sig en skole, hvor lærerne blot underviser, uden at tage hensyn til at en meget stor del af klassen ikke er modtagelig for undervisningen, slutter hun.

Ilinniartitsisut oqaloqatiginnittartut pisariaqarput

Meeqqat angajoqqaallu qamuuna anniaatillit meeqqat atuarfianni initupput, ilinniartitsisut atuartullu akornanni

- Meeqqat inersimasullu qamuuna anniaatillit katsorsartarfianni sulisutut ilaanni misigisar-punga, sapaatip akunnera takisooq naalersoq, atuarfik Gammearfikimmi pisortaq Sara J. Brandt oqarpoq. Taassuma allaffiani ulloq aallartippoq, meeraq pillugu oqaloqatigiinnermi inuunini tujormigalugu anaanaq qiarujussuarmat. Aturfimmi sulisut sapaatip akunnerani aqqusaagaasa tamanna ilagaat.

Atuarfik Gammearfik 400-it missaannik atuar-toqarpoq 53-inillu ilinniartitsisoqarluni. Atuarfiup taassuma ilinniartitsisut oqaloqatiginnittartut atugarai, tassaannangannarlu pisoqarsinnaan-eranut sillimasogarluni. Tamanna pisariaqarpoq inuiaqatigiinni meeqqat aporfissarpassuarnik aqqusaagaqartut akornanni.

Oqaloqatiginnittartut

Atuarfimmi pisortaq oqarpoq, ilinniartitsisunut pingasunut oqaloqatiginnittartunut ukiumut akunnerit 600-it agguanneqartartut.

- Aaqqissuussineq tamanna atulerpog, meeqqanik atornerluinermut atatillugu nukap-piaqqat 27-it pinerluffigineqarsimasut taamani paasineqarmat. Meeqqanik atornerlugaasi-masunik sullissinnermi annertuumi taamani ilaavoq, Sara J. Brandt oqarpoq.

Meeqqanik atornerluinermik pinerlunneq meer-arpassuarnik eqquisoq alla 2008-imi paasineq-arpoq.

Ukiumut meeqqat 40-it 50-illu akornanni sukumiisumik oqaloqateqarnissamik pisari-aqartitsisarput: Meeqqat atornerlunneqarsi-masut, ilaqutariinni sakkortuumik pisoqartillugu meeqqat aliasuttut. Meeqqat qanigisaminni immiinoornermik nalaataqartut. Meeqqat inu-usuttullu immiornissamik eqqarsaateqartut. Meeqqat paaqqutarineqanngitsut, tillinniartartut, meeqqat inuusuttullu savimmik unngiaatilluun-niit savittaanik immiunut kilersittartut (cutting). Angajoqqaat avinneratigut angajoqqaamik nuuttumik maqaasisut. Meeqqat atornerluisut naammaarinermik hash-milluunniit.

- Atuarfik atuarfittut ingerlasinnaassappat meeqqat arlaatigut ajuutillit takunngitsuusaagin-narsinnaangilagut. Inunnik siunnersuisumik atorfinitsitsinissarput siunissami pilersaaru-tigaarput. Suliarli tamanna ilinniartitsisunut tunniupparput. Taakkumi atuartut ilisarisismaq-

qissaarpaat, aaqqissuussinnerlu ingerlalluarpoq, oqarpoq.

Sillimaneq

Ilimaginngisamik pisoqartillugu sulisussanik pia-reersimasunik Gammearfik sillimasogarpoq.

- Imminorneq ajornartorsiutaavoq alaannagas-saanngitsog. Sapaatip akunnera una atuartoq takkuppoq oqaluttuaralugulu ikinngutini immi-nornissamik pilersaaruteqartoq. Taamaasinerani piareersimasuutitta meeraq immiinoornissamik qunusaarisog ikinngutaalu oqaloqatigisariaqar-paat, atuarfimmi pisortaq oqaluttuarpoq. Atuarfeqarfiup allarpassuit nakkutigisariaqarpai, meeqqat alliatornermini aporfii amerlammata:

- Meerartaqarpugut atuariatorneq ajortunik. Angajoqqaarpoq meeqqat atuariatortissallu-git nukissaqanngitsunik. Taakku attaveqarfigin-iartarpagut, isumaginnoqarfillu akulerullugu.

- Meeqqat taquaqaarnersut malinnaaffigisari-aqarpagut. Taquaqaanngippata angajoqqaavi attaveqarfigisariaqarpagut, nerisassanillu agguissinngippata isumaginnoqarfimmut nalunaarutigisariaqarlugit. Qaammatit qiteqqun-nerani meeqqat arlaqartut nerisassanik ami-gaateqalertarput. Akissaatikitsut meeraat kisimi taamaanngillat. Ilaqutareeqarpormi aningaas-anik aqutsisinnaanngitsunik.

Takorlooruminaatsoq

Sara J. Brandt-ip nuannaarutigaa pisortaqarfiit meeqqanik inuusuttunillu sullissisut qanimut suleqatigisinnaagamigit.

- Meeqqanik inuusuttunillu sulinerminni naapitsi-sartut suleqatigilluarnarat iluaqutaaqaaq. Piffis-saajarnarpoq, pisariaqarporli, oqarpoq.

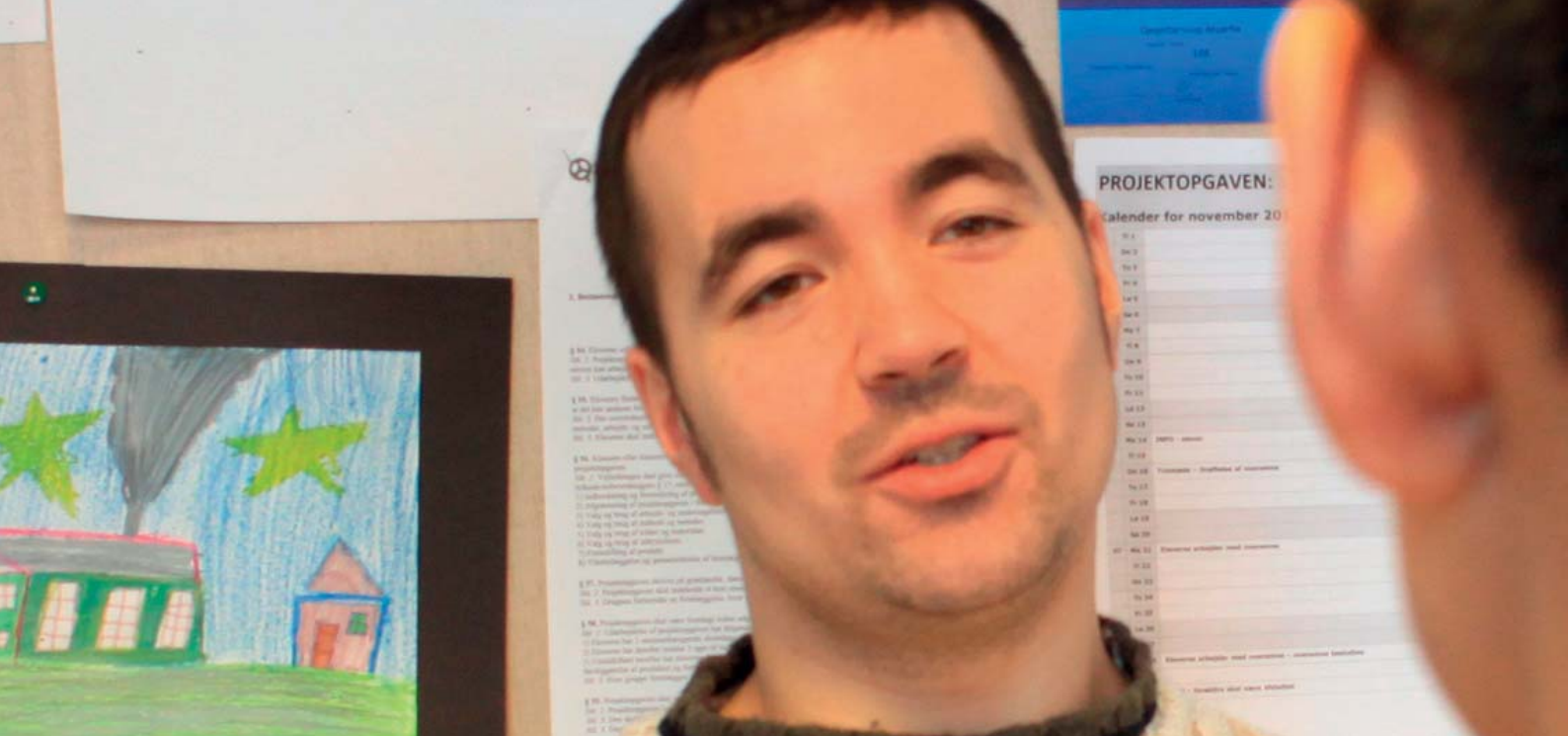
Sulianut taamaattunut piffissaq sivisooq ator-tariaqarpat, atuarfimmi suliasat allat soorlu pædagogimmik siuttuuneg qaqugukkut piffis-saqarfigisarpigit?

- Ullormut akunnerit 9-10-it atortarpakka. Sapa-atip akunnerit ilaat nipaannerusarput. Atuarfilli ingerlasinnaanngilaq, meeqqat qamuuna naal-liuteqartut takunngitsuusaarlugit, oqarpoq.

Sara J. Brandt oqarpoq, peqqussut kingulleq nunatsinni atuuttunik aallaaveqartumik meeqqat sullinnissaanut ilinniartitsisunik periarfissiisog.

- Meeqqat ilarpassui ilinniarnissamik piareersi-manngitsut akornanni ilinniartitsisut atuartitsin-erinnarmik sullissisut piviusorsiorpalunngilaq, naggasiivoq.

Tekst: Elna Egede, journalist

Første betingelse for at lære noget er, at man kommer i skole

På de fleste skoler, fører man ganske nøje kontrol med elevernes fremmøde til de enkelte timer.

På Qeqertarsuup Atuarfia bliver alt fravær på trin 3 lagt ind i et regneark, således at der er fuldt overblik over den enkelte elevs fravær.

Fraværet bliver gjort op uge for uge, og det er et krav at lærere og ledelse reagerer på stigende eller uforklarligt fravær.

For de allerfleste elever er der tale om et helt normalt fravær i forbindelse med sygdom og lignende, men der er til stadighed 8-10 elever, der skal reageres overfor - hver uge.

Blandt andet for at løse denne opgave, har skolen lavet et anderledes "klasselærersystem" på ældstetrinnet. Hver elev og dennes forældre har fra skoleårets start fået tildelt en af trinnets lærere som personlig vejleder. Det betyder, at alle lærere på ældstetrinnet er vejleder for 4-5 elever og deres forældre.

Når der er problemer med fremmødet, kontakter vejlederen først eleven og siden forældrene, for at få løst problemet i fællesskab.

"Det er et rigtig godt system, vi har fået lavet", siger trinleder på ældstetrinnet Nuka-Thomas Broberg. "Vi er kommet meget tættere på de elever og forældre, som vi er vejledere for, og det giver gode resultater".

"Eleverne og forældrene giver også udtryk for, at de er glade for den måde at samarbejde på, men det løser naturligvis ikke alle problemer", siger Nuka-Thomas.

"For enkelte elever, kan det vise sig svært at få dem med i et samarbejde, selvom forældrene er meget villige", forklarer Nuka-Thomas. "Ofte viser det sig, at det er problemer i hjemmet, der afspejler sig i elevens adfærd på skolen".

"I ganske få tilfælde, er det umuligt, at etablere et fornuftigt samarbejde mellem elev, forældre og vejleder, og så

må skoleledelsen på banen", fortæller han og fortsætter:

"Det betyder ikke at vejlederen er ude af billedet, men bare at skolelederen træder til, og forsøger at bidrage til at etablere et fornuftigt samarbejde. I sidste ende er det jo ledelsen, der skal bringe sagen videre, hvis socialforvaltningen eller andre skal inddrages."

Nuka-Thomas tilføjer, at ordningen også har ført til et større engagement og en større ansvarlighed hos trinnets lærere. "Det er meget mere overskueligt at arbejde med 4-5 elever og deres forældre end med en 14-18 stykker, som klasselærerne gjorde i 'gamle dage' - og det betyder også at alle lærere er engageret og at samarbejdet blandt lærerne er blevet bedre".

For Nuka-Thomas' eget vedkommende betyder det, at han normal skal arbejde med et par elever og deres forældre hver uge, og det tager jo en del tid

"Men det får vi jo også løn for, og tiden er givet rigtig godt ud, for vi får skabt en bedre skole for eleverne", slutter han.

Ilikkagaqarnissamut piumasarisasoq siulleg tassa atuariartorneq

Atuarfinni amerlanerpaani atuartut tiiminut ataasiakkaanut takkunnersut nakkutigeqqissaarneqartarput.

Qeqertarsuup Atuarfiani Angajullerni atuartut peqanngiffii tamarluinnarmik regnearkenut ikkussorneqartarput, taamaasiornikkut atuartut ataasiakkaat qanoq peqanngiffeqartiginersut imaaliiallaannaq takuneqarsinnaasarlutik.

Sapaatip akunnikkaartumik atuartut peqanngiffii kisin-neqartarput, piumasaqaataavorlu atuartut peqanngiffii amerliartorpata sumiluunniit peqquteqarnersut naluneqarpata ilinniartitsisunit atuarkiullu pisortaanit qisuariarfigineqarnissaat.

Atuartut amerlanerpaat nalinginnaasumik peqanngiffiiit tassaasarpur napparsimaneq assigisaaluunniit, taamaakkaluartoq atuartoqartuarpog 8-10-nik amerlasusillit sapaatip akunneri tamaasa qisuariarfigineqartus-sanik.

Suliassat ilaatigut tassunga tunngasut pitsaasumik ingerlanniarlugit atuarki Angajullernut allaanerumumik "klasselærerit periaasissaanik" suliaqarput. Ukioq atuarkiusoq nutaaq aallartikkaangat atuartut tamarmik angajoqqaavilu Angajulliit ilinniartitsisuanik aalajangersimasumik siunnersortissaminik saaffissaqalertarput. Imaappog tassa Angajullerni ilinniartitsisut tamarmik atuartunut 4-5-nulluunniit taakkulu angajoqqaavinut siunnersortaalertarlutik. Atuanngikulasogaleraangat siunnersortip atuartoq siulliul-lugu attavigisarpaa kingornalu ajornartorsiut ataatsimoor-luni iluarsiniarlugu angajoqqaavi saaffigisarlugit.

"Suleriaasiliarput taanna pitsaasorujussuuvog" Angajul-liit trinlederia Nuka-Thomas Broberg oqarpoq. "Atuartut angajoqqaallu siunnersortakkavut qanillinerujussuusarpa-vut, tamannalu pitsaasunik sunniuteqartarpoq."

"Atuartuutitta angajoqqaavisalu aamma taamatut suleqa-tigiinneq pitsaginerarlugu oqaatigisarpaat, kisianni soorunami imaanngilaq ajornartorsiutit tamarmik taamaal-

iornikkut qaangerneqartartut" Nuka-Thomas oqarpoq.

"Tassami atuartut ataasiakkaat suleqatiginiarlugit ajor-nakusoorsinnaapput, angajoqqaavi qanorsuaq suleqataa-niartigigaluarpataluunniit", Nuka-Thomas nassuiaavoq.

"Amerlanertigut atuartup atuarkiimmi piuminaanneranut angerlarsimaffimmi ajornartorsiuteqarnera peqqutaasar-toq paasinarsisarpoq."

"Akuttusoerujussuarmik pitsaasumik atuartup, angajo-qqaat siunnersortillu akunnerminni suleqatigiinniarnarat ajornarlunnarsinnaasarpog, taamaattoqartillugu atuarkiup pisortaa sassartariaqartarpoq", oqaluttuarpog ingerlaq-qillunilu: "Taamaattoqartillugu imaanngilaq siunnersorti tunuavittartoq, atuarkiulliuna pisortaata pitsaanerumumik suleqatigiittoqarnissaa siunertaralugu iliuuseqagataasar-toq. Atuarfiummi pisortaa tassaavoq suliaq socialfor-valtningimut allamulluunniit ingerlateqqissappat ingerlate-qqiisussaq."

Nuka-Thomasip nangilluni oqaatigaa, taamatut sul-eriaaseqarnerup kingunerigaa trinip ilinniartitsisui pi-moorussinerullutik akisussaaqqe arnerminnillu paasinil-luarlutik sulinerat. "Massakkut atuartunik 4-5-nilluunniit taakkualu angajoqqaavinik sullissineq, soorlu qangaan-erusoq klasselærerit atuartunik 14-18-nilluunniit sullis-sineriniit oqinnerujussuuvog – tamassumalu kinguneraa ilinniartitsisut tamarmik pimoorussinerulernerat ilinniartit-sisoqatigiillu akunnerminni suleqatigiilluarnerulernerat." Nuka-Thomasimut imaaleraluarpoq nalinginnaasumik sapaatip akunneri tamaasa atuartunik arlariinnik taakkulu angajoqqaavinik sullissisariaqalernerneq, tamannami aamma piffissamik tigusingaatsiartarpoq.

"Tamannali aamma akissarsissutigisarparput, piffissamilli taanna pitsaalluinnartumik atuineruvog, atuartuutsivummi pitsaanerumumik aturfeqartsilerpavut," naggasiivoq.

Redegørelsen om den regionale udviklingsplan(RUS) har været det centrale omdrejningspunkt for politikerne under konflikten mellem Imak og det offentlige. Her er afsnit, der dels er årsagen til RUS redegørelsen og afsnittet om folkeskolen. Redegørelsen blev præsenteret for landstinget sidste år.

Finanspolitiske udfordringer

Redegørelsen om den regionale udviklingsstrategi forudser et meget stort gab mellem offentlige indtægter og udgifter, der vil vokse i de næste år - Grønland står overfor nogle alvorlige finanspolitiske udfordringer, der kun vil blive større i fremtiden, som følge af den demografiske udvikling, står der blandt andet i redegørelsen, som politikerne har forsøgt at formidle i det sidste år. Der bliver født færre børn samtidig med, at befolkningen lever længere. Det betyder, at der bliver færre erhvervsaktive til at forsørge stadig flere ældre. Den demografiske udvikling gør, at der bliver pres på de offentliges serviceydelser. Prognoser fra Økonomisk Råd viser, at presset på de offentlige udgifter vil vokse ganske eksplosivt efter 2020.

Atuarfitsialak

Der bliver allerede født færre børn og det burde påvirke de offentlige udgifter i en positiv retning. Det sker ikke, fordi udgifterne blandt andet til folkeskolen ikke har fulgt de faldende børnetal. - Denne tilpasning har hidtil ikke fundet sted, da ressourceforbruget pr. elev i folkeskolen i stedet er steget markant. Hvis den udvikling fortsætter, er de offentlige udgifter undervurderet, og der vil blive et endnu større gab mellem udgifter og indtægter, står der blandt andet i redegørelsen om regional udviklingsstrategi. Her peger RUS redegørelsen på bestemmelserne i folkeskoleforordningen om overgangen mellem den tidligere og nugældende skoleordning, der gør, at der vil gå et par år, før det kan ses på ressourceforbruget, at elevtallet falder. Men det

er slet ikke nok til at udligne forskellen mellem de offentlige udgifter og indtægter:

- De offentlige udgifter skal med andre ord reduceres samtidig med, at der sikres et større indtægtsgrundlag. Denne tilpasning skal ske allerede nu, da en udskydelse blot vil medføre et endnu større tilpasningsbehov i fremtiden.

Uddannelse

Det er derfor politikerne får et råd om, at handle nu. De skal navnlig sikre en arbejdsstyrke, der er tilpasset den fremtidige erhvervsstruktur. Det kræver en tilstrækkeligt uddannet arbejdsstyrke. Her spiller folkeskolen og uddannelsessystemet en central rolle.

Det er kun fire ud af ti borgere, der i dag har en kompetencegivende uddannelse. Uddannelsesstatistikken viser, at det stadig kun er 43 procent, der er startet på en ungdomsuddannelse to år efter folkeskolen.

- En af de sikreste måder at sikre en større indtægtsgrundlag til landskassen er ved at øge arbejdsstyrkens uddannelsesniveau. Produktiviteten vil vokse og skattegrundlaget vil blive markant større, når erhvervsindkomsten for den enkelte medarbejder stiger betydeligt.

Det betyder også, at der vil blive lagt en dæmper på udgifter til overførselsindkomster, fordi uddannede på arbejdsmarkedet ikke er så udsatte, som ufaglærte.

En faglært tjener 30 procent mere end en ufaglært, mens en borger med en lang videregående uddannelse tjener dobbelt så meget som den ufaglærte.

Fakta

I 2010 vedtog Naalakkersuisut en vision for den regionale udviklingsstrategi, som er inspireret af den grønlandske selvstyrekommissions betænkning, for at have en overordnet ledetråd for arbejdet, der er i tråd med et bredt politisk funderet mål for samfundets udvikling.

Vision for den regionale udviklingsstrategi – det strategiske mål:

"Regionaludviklingsstrategien skal give gode rammer for udvikling af et selv bærende samfund, hvor alle har mulighed for at udvikle sig og opretholde livet ved aktiv selvforsørgelse."

Folkeskolen er samfundets fundament

Redegørelsen om den regionale udviklingsplan har blandt andet taget temperaturen på folkeskolen og kommet med forslag til indsatsområder.

- Folkeskolen er et afgørende fundament for udviklingen af samfundet, indleder redegørelsen sit afsnit om folkeskolen.

En gennemgang af resultaterne fra folkeskolens afgangsprøver giver dog et dystert billede. Elevprofiler, der er udarbejdet af departementet for uddannelse i samarbejde med Inerisaavik viser nemlig, at det kun er 42 procent af eleverne, der bliver rustet til at klare uddannelsernes krav. Børnene bliver inddelt i fagligt svage elever, en mellemgruppe og stærke elever. Mellemgruppen udgør 68 procent af alle elever. Her opdeler redegørelsen i "stærke gode elever" og "dårlige gode elever".

Samlet set er det godt halvdelen af eleverne, der er "dårlige gode elever", der er fagligt svage især indenfor sprogfag.

Redegørelsen anbefaler, at fokus skal rettes mod netop de elever:

- Skal fremdriften i uddannelsesplanen fortsætte er det gruppen af de dårligste af mellemgruppen, der skal støttes.

Lærere løfter

Undersøgelser af elevernes eksamenskarakterer viser, at uddannede lærere giver bedre resultater.

- Der er en positiv sammenhæng mellem lærerdækningen og den gennemsnitskarakter, der opnås af eleverne. Det er forventeligt, men det er overraskende at sammenhængen er så stærk, som den ser ud til at være.

- Sådanne analyser skal dog tages med det forbehold, at nogle skoler kan have mange socialt udsatte grupper. Det bør korrigeres for fremadrettet.

- Tallene er så markante, at det giver anledning

til yderligere at få analyseret de mulige sammenhænge.

RUS redegørelsen gør opmærksom på, at det er en national opgave at få løftet niveauet i folkeskolen:

- Det er en opgave, der ikke alene skal løftes i den enkelte klasse eller skole. Den fordrer en bred og helhedsorienteret indsats på mange niveauer og med inddragelse af en række interessenter.

Mere undervisning

Redegørelsen peger på en række tiltag, der er blevet igangsat af Kanukoka i samarbejde med Inerisaavik. Det er overskrifter som analyser, vejledning, ordninger, der er sat igang, elever med særlige behov, ressourceforbrug, ressourcepersoner og andre områder.

Det er i afsnittet supplerende behov, at politikerne har fundet deres argumentation for flere undervisningstimer.

- Bedre ressourceudnyttelse af knappe læreresressourcer, herunder øget fokus på at anvende uddannende lærere i folkeskolen, og så vidt muligt sikre, at disse har en stor del af deres undervisning i deres linjefag.

I netop dette afsnit om supplerende behov indgår også andre undervisere:

- Inddragelse af andre ressourcegrupper til at forestå dele af undervisningen, herunder eksempelvis gennemførelse af temauger i samarbejde med virksomheder og arbejdsmarkedets parter. Dette bør ske i samarbejde med en lærer.

Fakta

Her er delstrategierne i den regionale udviklingsplan:

Fokuseret indsats i folkeskolen

En lettere overgang mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne

En samlet plan for ungdomsuddannelserne

Et rummeligt arbejdsmarked med faglig mobilitet og fysisk mobilitet

Etablering af erhvervsklynger omkring væksterhverv

Modernisering af det kystnære fiskeri

Øget afsætning af grønlandske fødevarer

Aningaasalersuinermi unamminartut

Pisortat isertitaat aningaasartuutaallu akornanni iker-suaq ukiuni tulliuttuni alliartuinnassasoq, nunap immik-koortortaani aaqqissuussamik pilersaarusiorneq pillugu nalunaarusiami, RUS-imi siulittuutigineqarpoq.

- Nunarput aningaasalersuinermi politikkikkut ul-lumikkut unammilligassaqarpoq erloqinartunik, an-nertusiartortussanillu nunatsinni ukioqatigiikkuutaat agguataarnerisa allanngoriartornerat ilutigalugu, nalu-naarusiami allassimasooq, ukiumi kingullermi politikerit oqariartuutiginiarsaat.

Meeqqat inunngortartut ikiliartorput, innuttaasut utoqqalisut amerliartortut. Taama pisoqarneratigut siunissami utoqqarnik pilersuisussat ullumikkornit ikin-nerulissapput. Taama pisoqarnera pisortat kiffartuussi-nissamik neqeroorutaanut pinngitsoorani sunniuteqas-saaq.

Aningaasaqarnermik siunnersuisut naatsorsueqqis-saarnerisa takutippaat, pisortat aningaasaliissutaat allanngortinneqanngikkunik 2020-ip kingorna amerlip-iluussasut.

Atuarfitsialak

Meeqqat inunngortartut ikilereerput, tamannalu pisortat aningaasaliissutaanut pinngitsoorani sunniuteqartus-saagaluarpooq. Taamaattoqanngilarli, atuarfimmud anin-gaasartuutit meeqqat ikiliartorneranik malinnaanngim-mata.

- Naleqqussaanerlu tamanna maannamut sulii pisi-manngilaq, tamatumani atuatumut ataatsimut atugas-sarititaasutigut atuisarneq akerlianik malunnaatilimmik qaffassimammat. Ineriartornerlu taanna taamatut ingerlaannassappat pisortat aningaasartuutigisassa at annertussusilernerat appasinaagaassapput, taamaat-tumik malitsigissallugu pisortat aningaasartuutigisarta-gaasa isertitaqaatigisartagaasalu akornanni nikingan-erata sulii annertunerulernissaa, ilaatigut allassimavoq. Tikkuarneqarpoq, meeqqat atuarfiat pillugu peqqus-sutip siusinnerusukkut atuuttup aammalu maannakkut

atuuttup akornanni ikaarsaariartoqarnissaa pillugu aalajangersakkat pisuusut. Aatsaat ukiut marlussuit sulii ingerlaqqaassapput isumalluutitigut atugassari-titaasutigullu takuneqarsinnaalernissaanut atuartut ikiliartortut. Sulili aningaasartuutit ikileqqittariaqarput, isertitanut malinnaassagunik.

- Aningaasartuutit ikilisinneqassapput, illuatungaa-tigullu isertitat amerliartortariaqarput. Taama pisoqan-gipput, siunissami naleqqussaaneq sakkortunerusoq ator-neqartariaqassaaq.

Ilinniartitaaneq

Politikerit sinaakkusersuisariaqarput, sulisinnaasut siunissami inuussutissarsiutinut piareersarlugit. Malin-naasinnaassagutta sulisinnaasut ullumikkornit ilinni-aqarnerusariaqarput. Tassanilu atuarfeqarfik ilinniarti-taanerlu tunngaviussapput.

Innuttaasut quliuppata ilaat sisamat ullumikkut ilin-niaqarput. Ilinniagartunillu naatsorsuutit takutippaat, atuarfimmu naammassisimasut ukiut marluk qaangiun-neranni 43 procentit ilinniartinniittut.

- Isertitassat isumannaarnissaannut periarfissat pitsaanerpaat ilaat tassaavoq sulisorineqarsinnaasut ilinniagaqarsimassutsikkut qaffasinnerusumik inissisi-malersinnaanissaat. Nioqqutissiorneq annertusissaaq, kisianni aamma akileraarutitigut isertitat amerlissapput, tamatumani sulisut ataasiakkaat isertitarisartagaat an-nertuumik qaffassammata.

Ikiuutitut aningaasartuutit ikilissapput, ilinniarsimasut ilinniarsimanngitsunit aalajaannerusumik inissisimasa-rmata.

Suliamik ilinniarsimasooq ilinniarsimanngitsunit 30 procentimik aningaasarsiaqarneruvoq, qaffasissumik ilinniarsimasooq ilinniarsimanngitsunit marloriaammik isertitaqarpoq.

Fakta

Naalakkersuisut nunap immikkoortuini aaqqissuussamik pilersaarusiortoqarnissaanik takorluugaq 2010-mi akuersissutigaat, taannalu isumassarsiarineqarpoq Nunatta nammineq namminersornissaaq pillugu isumaliutissiissutaanit, tamatumani suliaq pineqartoq pillugu tunngaviumik malinnaavis-saqarfiusinnaaqqullugu, inuiaqatigiinni ineriartornermut politikkikkut anguniakkat siamasissumik aamma malinnaaffiusinnaaqqullugu.

Nunap immikkoortuini aaqqissuussamik pilersaarusiornermi takorluukkat aaqqissuussamik anguniakkat:

“Nunap immikkoortuina ineriartortinnissaannut periusissaaq inuiaqatigiit imminut napatittut ineriartornissaannut pitsaasumik toqqammavissiissaaq, kikkut tamarmik ineriartornissamin-nut namminerlu pilersornermikkut inuunerup ingerlannissaanut periarfissaqarlutik.”

Nunap immikkoortuini aaqqissuussamik pilersaarusiornissamut nalunaarusiaq annertuumik qitiuvoq, Imak pisortallu isumaqatigiinniarnerni. Politikeri oqallinnermi tunngavilersuutitut atugaat, aaku atuarfeqarfimmut tunngasut.

Nalunaarusiaq siorna upernaakkut inatsisartuni saqqummiunneqarpoq.

Atuarfik - inuiaqatigiit tunngaviat

Nunap immikkoortortaani aaqqissuussamik pilersaarusiorneq pillugu nalunaarusiami atuarfeqarfik kissarneriorneqarpoq, aaqqiissutissanillu siunnersuusiortoqarluni.

- Meeqqat atuarfiat inuiaqatigiit ineriartoqqinnissaannut aalajangersimasumik tunngavissaavoq, Atuarfeqarfik pillugu allaaserisaq taama aallartippoq, nunap immikkoortortaani ineriartornermik porsaanissaq pillugu nalunaarusiami.

Atuarfeqarfimmili naammassisut misilitsinerminni angusaannik misissuinerup siunissami aarlerinartoqartoq ersersippaa. Atuartut pillugit misissuineq ilinniartitaanermut naalakkersuisoqarfiup Inerisaaviullu ingerlataata takutippaa, atuartut 42 procentiinnai ilinniaqqinnissaminnut piareersimasartut.

Meeqqat agguarneqarsimapput, meeqqat fagitigut sanngitsorujussuit, akunnattumiittut, nukittuullu.

Akunnattumiittut meeqqat 68 procentii avinneqarput, ilaat taaneqarlutik ajunngitsut nukittuut, ajunngitsullu sanngiitsut.

Ajunngitsut sanngiiffeqartulli meeqqat tamarmiusut affaat tikillugit amerlassuseqarput.

Taakku siunissami ikorfartorneqassasut inassutigineqarpoq:

- Ilinniartitaanermut pilersaarusiaq naapertorlugu siumukarneq ingerlaqqinnassappat akunneranniittunit angusakinnerusartut taakkuupput ikorfartorneqartussat.

Ilinniartitsisut kivitsisarput

Atuartut karakteriisa takutippaat, ilinniarsimasunik ilinniartitisullit karakteriginnerusartut.

- Takuneqarsinnaavoq ilinniartitsisoqarniarnikkut tunuliaqutaqarneq aamma karakterit agguaqatiginnerisa akornanni pitsaasumik ataqatigiittoqartoq.

Tamanna naatsorsuutigineqareersinnaavoq, kisianni tupaallannarpoq taakku imminnut ataqatigiinnerat taama erseqqitsigimmat.

- Nalilersueqqissaarinerilli taamaattut nangaassuteqarfiusariaqartarput, tamatumani atuarfiit ilaat ilaqutariinni inuttut atugarisamikkut atugarliuuteqartunik amerlanerusunik atuartuuteqarsinnaasarmata.

- Tamannali siumut sammisumik naqqiiffigineq-

arsinnaasussaassaaq. Kisitsit tunuliaqutaat ima erseqqitsigaat tunngavissaqartitsillutik imminnut ataqatigiissinnaanerannik annertunerusumik nalilersueqqissaarinissamut.

Nalunaarusiap RUS-ip inassutigaa, atuarfeqarfimmi killiffik inuiaqatigiinni ataatsimut kivitseqatigiinnikkut qaffassarneqassasoq:

- Suliassaavoq klassini ataasiakkaani imaluunniit atuarfinni ataasiakkaani kisimi isumagineqartariaqanngitsoq, kisiannili immikkoortuni inissisimaffiusuni amerlaqisuni siamasissumik ataatsimoorussiviusumillu sammivilimik iliuuseqarfiusariaqartoq suliamullu attuumassuteqartut arlallit aamma akuuffigisassaattut.

Atuartitsineruneg

Kanukoka Inerisaavimmik suleqateqarluni sulianik arlalinnik aallartitsisimanera tikkuarneqarpoq. Suleqatigiffissat qulequtaat ilaatigut makkuupput, misissueqqissaarnerit, ilitersuinerit, aaqqissuussinerit allartitassat, meeqqat immikkut pisariaqartitsisut, atuineq, ilinniaq-qissimasunik atuilluarneq il.il.

Taakkuli iluarsisassat avataatigut qulequttami "ilas-sutaasumik pisariaqartitat"-ni atuartitsinerit amerlinissaanik politikeri oqalunnerat tunngaveqarpoq:

- Ilinniartitsisussaaleqineri isumalluutigisinnaasanik pitsaanerumik

atuisinnaanissaq, ilanngullugu meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut ilinniarsimasut atorneqarnerisa annerusumik sammineqarnissaa, tassuunakkut sapinngisamik isumannaarsinnaajumallugu atuartitsisarnerisa annerusumik ilinniagassatut qinersimasaannut (liniefag) sammitinneqarnissaat.

Ilassutini taakkunani aamma atuarneqarsinnaavoq, ilinniartitsisuunngitsunik atuisalernissaq:

- Atuartitsinerit ilaannik inuit isumalluutaasinnaasut allat ilaasinnaapput, ilanngullugit assersuutigalugu suliffeqarfiit suliffeqarnermilu sulianut attuumassuteqartut suleqatigalugit aalajangersimasumik sammisaqartitsiviusunik aaqqissuussinerit. Tamanna ilinniartitsisumik suleqateqarnikkut pisariaqarpoq.

Fakta

Nunap immikkoortortaani aaqqissuussamik pilersaarusiornermi sammisat pingaarnert:

Meeqqat atuarfianni immikkut sammisaqarluni iliuuseqarneq

Meeqqat atuarfiata aamma inuusuttunut ilinniartitaanerit akornanni pisariinnerusumik ikaarsaariartarnissaq

Inuusuttut ilinniartitaanerit pillugit ataatsimut pilersaarut

Suliffeqarneq suliaqarfitsigut nuttarfiusinnaallunilu allamut nuttarfiusinnaasutut inissaqartitsiviusoq

Inuussutissarsiutini annertusaaffiusuni inuussutissarsiutinik eqimattanik pilersitsineq

Sinerissap qanittuani aalisarnerup nutarteriffiginissaa.

Kalaallit nerisassaataannik annertunerusumik tunisaqarsinnaasarnissaq

Se, hvad vi kan!

I denne udgave af Ilinniartitsisoq vil jeg gerne tale om skolens ansigt på Internettet, hvorfor jeg synes, den er vigtig og hvilke rolle den spiller i vores hverdag og fremtiden.

Men, første en lille anekdote fra den gang jeg var yngre: Da jeg gik på Universitet i Skotland i '90erne, var jeg utilfreds med min uddannelse. Det var bare ikke det, jeg havde forventet. Jeg fortalte mine bekendte om mine frustrationer - og jeg havde stort set intet godt at sige om min BA.

Jeg var ikke alene med sådan tanker, der var flere på uddannelsen som havde lignede tanker. En af de utilfredse var en student, som jeg ikke havde et særligt godt forhold til. En dag kom vi til at sidde ved siden af hinanden i bussen og for en gangs skyld talte vi med hinanden.

Jeg sagde til ham, at jeg fortalte alle og enhver om, hvor dårlig vores uddannelse var. Det syntes han var interessant, men han havde en anderledes vinkel på det, for han tænkte nemlig på fremtiden. "Chris", sagde han, "jeg føler det samme som dig, men jeg fortælle alle og enhver, hvor super god vores uddannelse er. Så kiggede han lige på mig og sagde: "Det gør jeg, fordi jeg gerne vil have et job, når vi er færdige på universitet. Så fattede jeg det - selvom jeg ikke kunne lide, at det skulle være ham som fik mig til at indse, at jeg havde misforstået det hele.

Nu burde jeg måske forklare, at det ikke er min mening, at sige at min skole er dårligt, tværtimod. Men vi har alle sammen oplever frustrationer, ofte i det daglige, og ikke mindst i disse tider, hvor vores overenskomst skal forhandles. Min pointe er, at jeg gerne vil fortælle alle og enhver, hvor fantastisk min skole er, ikke bare for min skyld men for elevernes, kollegernes, byens og ikke mindst Grønlands skyld.

Fordi, lige som jeg var nødt til at tænke anderledes efter min bustur, så ændrede jeg også mit syn på min uddannelse denne gang.

Ved at vise og fortælle om skolen gennem skolens hjemmeside og bloggen, er jeg og andre lærere i gang med at ændre synet på skolen. Vi kan løfte forventningerne og dermed også højne begejstringen for vores arbejde, det faglig niveau og ikke mindst vores fremtid. Allerede kan vi se på vores blog, at vi har fået mange læsere - over 8.500 er vi oppe på - og vi har fået en del henvendelser fra interesserede lærere, som følger nøje med i, hvad der sker i vores by.

Her bruger vi dagens digitale teknologi og sociale medie til at promovere vores skole. Som mange andre skoler i Grønland har vi en webside, og vores opdateres jævnligt med billeder og nyheder, takket være Dan vores IT-mand. Dan er også ansvarligt for skolens Facebook profil. Mange andre skoler i Grønland har også en profil på Facebook, det skaber opmærksomhed omkring vores arbejde og det fysiske og psykiske miljø, vi arbejder i. Desuden har vi bloggen, som jeg opdaterer jævnligt med

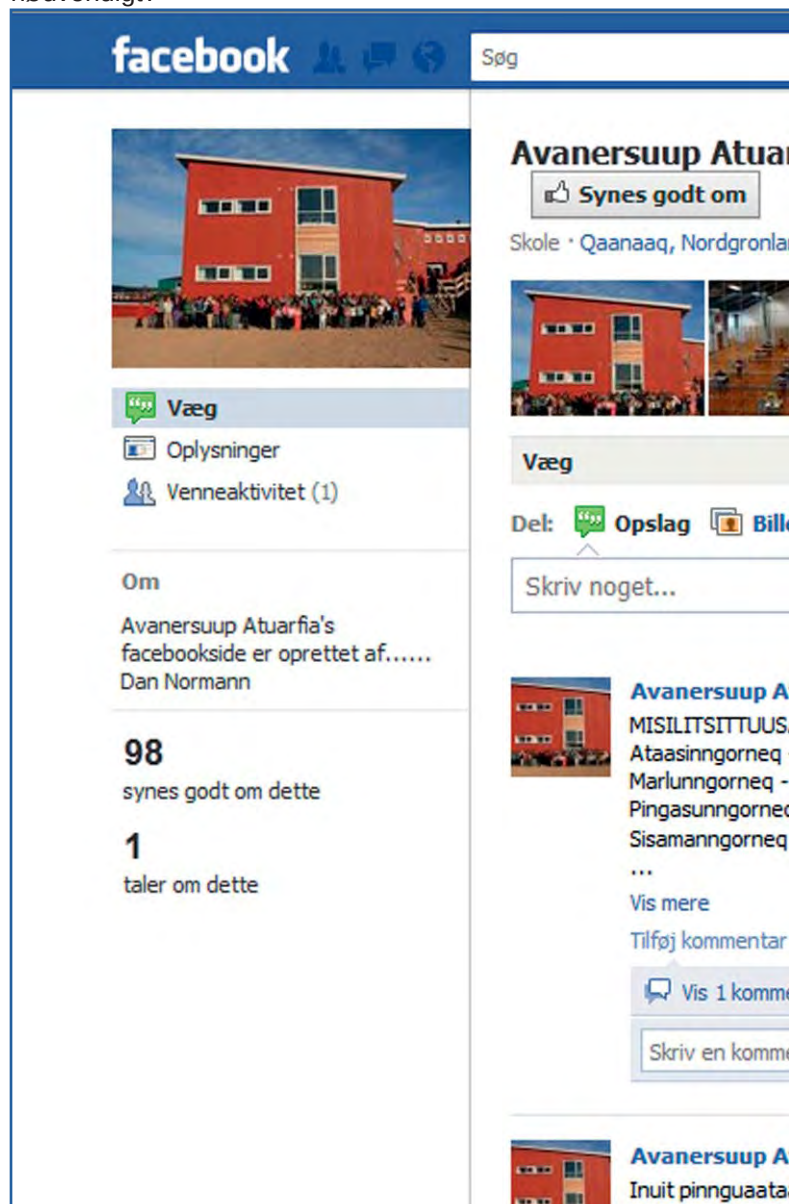
billeder og video samt historie om, hvad vi har gang i, om vores forskellige projekter og vores samarbejder med skoler og organisationer indenfor og underfor Grønlands grænser.

Dan og jeg sørger for at fordele stoffet på de tre medier. På den måde har vi en stor profil på Internettet, som kan findes gennem en Google-søgning eller ved at følge et link på Facebook.

Vi har også en Twitter-konto, men da den ikke er så kendt endnu i Grønland, har vi ikke brugt den så meget - men hvem ved, måske bliver den en hit senere?

Nogle vil måske være bekymrede for, hvilke oplysning man deler på disse forskellige websider og sociale medier, men jeg tror, vores læsere vil kunne bekræfte, at de oplysning vi deler, er ganske uskadelige og ikke er mere personlige end dem, der kan findes i telefonbogen.

Men hvad så? Hvad skal vi bruge det til og hvorfor er det nødvendigt?

Man kan sige, at vi bruger disse ting til praktiske information om bl.a. terminsprøvedatoer, information om "events" på skolen og den type information er til gavn for både forældre, lærer og elever. Men det er klart, at det ikke er alle familier i vores by, som har en computer eller adgang til Internettet. Derfor er det ikke kun på nettet, at vi deler information. Men, det som vi viser på nettet og som er set af interesserede læsere i både Grønland og udlandet, og som vi selv ser på skolens computere, det giver os en glæde og en stolthed, som kan aflæses i elevernes ansigter – både på billederne og i virkeligheden, når de peger på skærmen inde i skolens aula.

Vi er stolte af det, vi laver, vi vil gerne dele det med andre, og derved viser vi dem den dynamiske del af den grønlandske folkeskole.

Det er ikke altid at folkeskolen får gode anmeldelser i medierne, men så kan vi jo sige: "Se lige her, se hvad vi kan!"

Jeg har, lagt mærke til, at flere skolehjemmesider i Grønland enten ikke er opdaterede eller nøjes med en lille bemærkning om "at denne skole er en god skole i udviklingen". Måske er det bare mine ikke-danske ører, som ikke kan lide det udtryk, men jeg vil mener, at hvis vi, som andre grupper, firmaer, produkter, hvad ved jeg, gerne vil løfte niveauet, så skal vi vise at vi har fremgang, at vi kan det her, at vi kan noget. Se hvad vi kan!

Det handler om at vi har et budskab, det handler om at kommunikere det budskab og det handler om en profil, som skal kunne støtte vores elevers fremtid.

Tænk jer lige, når de står og snakke sammen på gymnasiet og så går det op for dem at "nåh, du gik på den skole! Nu forstår jeg det hele!" Endnu bedre vil det være en skønne dag, hvor en tidligere elev står ovenfor en arbejdsgiver, som også har hørt om den skole, og har en fornemmelse af, at det må have været en god skole, med aktive og engagerede lærere og elever.

Med omtanke, lidt tid og energi kan man faktisk ændre andres syn på en skole.. De forskellige værktøjer findes på nettet, ofte er de gratis. Man skal tænke omhyggeligt i starten over, hvad man vil dele - og husk, at så snart man har lagt ting på nettet er de både offentlige og også permanente. Når man sletter sine Facebook-billeder, f.eks., betyder jo ikke, at andre ikke har gemt dem eller delt dem med andre, uden at du ved det.

Sæt ikke noget på nettet, som man vil fortryde senere og slet ikke noget, som kan skade andre.

Man skal også tænke omhyggeligt over ens profil: Hvad for en skole, vil I gerne være, altså, på nettet. Hvad skal jeres profil fortælle om jer? Og hvem er I interesserede i, at få som læsere?

Jeg vil anbefale, at I taler disse ting grundigt igennem inden I går i gang. Anerkend, at ikke alle er lige interesserede i at arbejde med på sådan et projekt, og at det er et projekt, som man ikke lige kan droppe igen, for så bliver det spildt arbejde.

Og så tilbage til bussen. David hedder han, som fik mig til at se det positive i stedet for at fokusere på frustrationer og alt det negative .

David og jeg har ikke kontakt med hinanden og jeg har faktisk ikke så meget lyst til, at se ham igen og sådan har han det sikkert også med mig. Men, jeg skylder ham i denne grad tak for at han åbnede min øjne for muligheder frem for begrænsninger - for jeg vil gerne have en fremtid, for både mig selv, mine kolleger og ikke mindst vores elever.

Kom se på vores profil, se på vores skole Se hvad vi kan!

www.avanersuupatuarfia.gl
www.takuukqaanaaq.blogspot.com

Avanersuup Atuarfia, www.avanersuupatuarfia.gl

Avnarsuup, Greenland

Avanersuup Atuarfia, www.... · Alle (populære opslag)

Billeder Link Video

Avanersuup Atuarfia, www.avanersuupatuarfia.gl
 AARNEQ 13.-17.FEBRUAR 2012 (9.-10.KLASSE)
 - Kalaallisut
 Qallunaatut
 - Tuluttut
 - Kisitsineq

Del · 13. februar kl. 19:38 ·

Avnarsuup Atuarfia, www.avanersuupatuarfia.gl
 Avnarsuup Atuarfia...

Avanersuup Atuarfia, www.avanersuupatuarfia.gl
 Avnarsuup / Inuit Games

Sapinngitsugut takusiuk!

Ilinniartitsisumi uani saqqummersumi eqqartorusuppara atuariup internettikkut qanoq avammut kiinnernera, sooq uanga pingaartinneriga kiisalu ullutsinni siunissamilu qanoq sunniuteqassanersoq.

Siullermillu oqaluppalaannguaq aana qanga inuusunneru-gallarama pisimasooq:

90-ikkunni Skotlandip Universitetiani atuarlunga ilin-niarnera nuannarinngilara. Takorluukkanniit allaaneru-voq. Nalunngisakka pakatsininnik oqaluttuutarpakka – naamik, BA-nera pillugu pitsaasumik eqqaasas-saqanngivippunga.

Kisimiinngilanga taama eqqarsartooq, ilinniaqatikka arlariit aamma taama isumaqarput. Naammaginngitsut ilagaat ilinniartoq uanga nuannarinngisara. Ullut ilaanni busserluta sanileriilluta issiavugut kiisamilu oqaloqatigiil-erluta.

Oqarfigivara kikkut tamaasa oqaluttuutarikka, ilin-niarnerput qanoq ajortigineranik. Taassuma assut so-qutiginarnerarpaa, kisiannili nammineq tamanna allatut isumaqarfiginerarlugu, tassagoq nammineq siunissani eqqarsaatigamiuk. "Chris", oqarpoq, "ilittorluinnaq misigisimavunga, kisianni uanga kikkut tamaasa oqalut-tuutarpakka, qanoq ilinniarpippit pitsaatiginerarlugu". Taava toqqarlunga qiviariarlunga oqarfigivaanga: "Taama iliortarpunga universitetimi atuarnera naammassigukku suliffeqalerusukkama." Taava aatsaat paasilerpara – nu-annarinngikkaluarlugu taassumarpiaap paasitikkaanga, qanoq uanga paatsuusimatigisunga.

Immaqa isumaqartoqalersinnaavoq uanga oqarusuttunga atuaripput qanoq ajoritigalugu, naamik akkerluinnaanik isumaqarpunga. Tamattami pakatsisarpugut, ingammik ulluinnarni minnerunngitsumillu ulluni makkunani, atuar-fippit pillugu isumaqatigiinniarnit ingerlaneranni. Tikin-niagara unaavoq, kikkut tamaasa oqaluttuukkusuppakka, qanoq atuariitta pitsaalluinnassusianik, uanga nammineq pinngikkaluarlunga atuartuutivulli, suleqativut, illoqarfiup minnerunngitsumillu Kalaallit Nunaat pillugu.

Peqqutigalugu, taamani bussereerlunga allatorluinnaq eqqarsartariaqalerama, taava aamma malitsigisaanik ilin-niagara allatut eqqarsaatigilerakku.

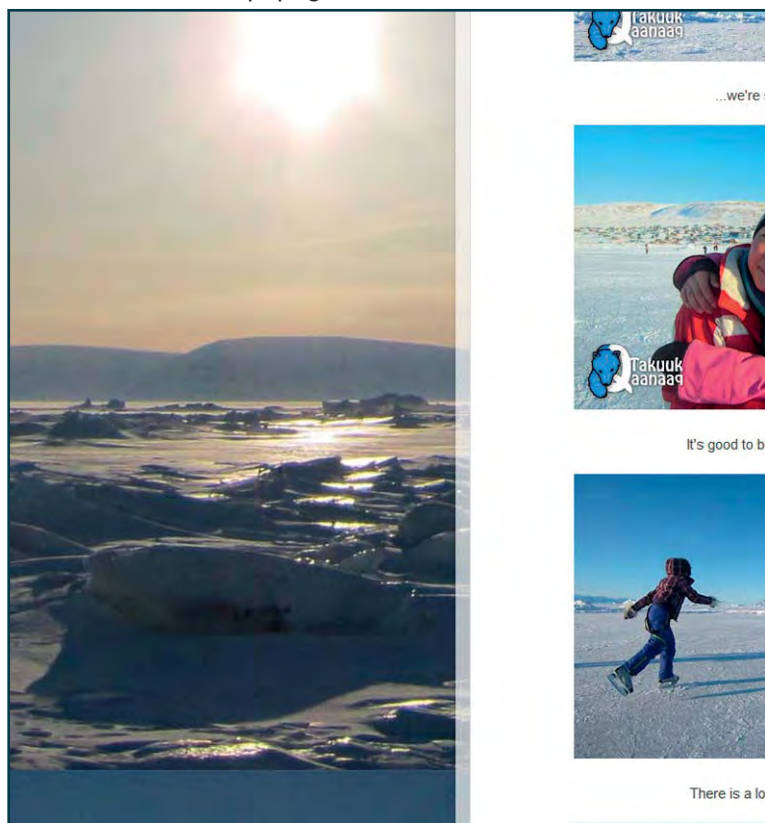
Atuaripput atuariup nittartagaatigut bloggatiigullu oqalut-tuarisarnertigut, uanga ilinniartitsisullu allat atuariimmut isiginninnerput allannortikkiartuaalerparput. Neriutivut pitsannorsarsinnaavavut taakku kingunerissammas-suk suliffitsinnut nuannarininnerulerneq, ilinniakkavut pitsaanerulersillugit minnerunngitsumillu siunissarput neriunaateqarnerulersillugu.

Bloggitsinni takuneqarsinnaalereerpoq qanoq atu-arneqartartigisugut – 8.500-nngoreerput – ilinniartitsisun-illu amerlangaatsiartunit illoqarfitsinni susoqartarneranik malinnaaqqissaartunit saaffigineqallattaarluta. Tassani ullormut digitale teknologi inuillu imminnut at-taveqaataat atorlugit atuaripput sassartaartittarparput. Kalaallit Nunaani atuariit allat assigalugit websideqarpu-gut/ nittartagaqarpugut, taannalu akuttunngitsumik assinik

nutaarsiassanillu allanik ilaartorneqartuutuvoq, qujanar-tumik Danimit IT-lerisutsinnit. Danip aamma facebookimi profilerput akisussaaffigaa. Kalaallit Nunaani aamma atuarippassuit allat facebookimi profileqarput, taamaat-toqarnerata suliffitsinni avatangiisivut, illutaat tarnikkullu avatangiisivut pillugit suliffippit soqutigineqarnerulersip-pai. Taassuma saniatigut bloggeqarpugut, uanga taanna assinik videonillu nutaanik sulerinitsinillu soorlu sulianik/ projektinik assigiinngitsunik, atuariinnik allanik Kalaallit Nunaatalu iluani avataanilu kattuffinnik suleqateqarnitsin-nik oqaluttuurlunga immertarpara.

Danilu marluulluta tusagassiuutit taakku pingasut im-mernissaat suliarisarpavut. Taamaalliluta Internettikkut angisuumik profileqarpugut. Taanna nanineqarsinnaavoq Google atorlugu ujarleraanni facebookimiluunniit linki malittaralugu.

Aamma Twitter-kontoqarpugut, kisianni taanna Kalaallit

Nunaani suli ilisimaneqarpallaanngimmat atorpallaanngi-larput – kisiannimi nalunaqaaq, imaasinnaavoq siunis-sami nuannarineqalerumaartoq?

Immaqa inoqarsinnaavoq suut avammut nittartakkatsin-nut inuillu akunnerminni attaveqaataanut saqqummiut-takkavut pillugit annilaangasunik, kisianni oqarsinnaasor-aanga atuartartutta uppersarsarsinnaagaat, nalunaarutit saqqummiuttakkavut inunnulu ataasiakkaanut navian-anngingaarmata allaanngillat telefonbogemut ikkussat assingi.

Taavami? Sumut tamakku atussavavut soorlu pisariaqar-pat?

Oqartoqarsinnaavoq tamakku ulluinnarni suliatinnut paasissutissat nalunaarutaammata soorlu termin-sprøveqartoqarnerani ullut qanoq ingerlanissaat, atuar-fimmi susoqarumaarnera tamakkunungalu tunngasunik nalunaarutit angajoqqaanut, ilinniartitsisunut atuartunullu paasissutissat pitsaasut. Soorunami illoqarfitsinni ilaq-utariit tamarmik computereqanngillat internettimulluunniit isersinnaannatik. Taamaammat nettikkuinnaq naluna-arutissinneq ajorpugut. Nettimili ikkuttakkavut Kalaal-lit Nunaani nunanilu allanit soqutiginnittorpassuarnit atuarneqartartut, uagullu namminneerluta atuarfitsinni computerimi takusinnaasavut nuannaarutissaapput per-roorutissaallutillu, soorlulu tamanna atuartut kiinaanit, assini piviusunilu atuarfiup aulani assiminnik tikkuartuil-lutik ersertartoq.

Sulivut tamakku perroorutigaavut allanullu takutikkusul-lugit, tassuunami aamma kalaallit atuarfiisaa eqaatsuumik

sapinngikkippat, sapinngisaqartugut. Sapinngitsugut takusiuk!

Tassa imaappoq nalunaarutissaqarpugut, tassa imaap-poq taanna nalunaarutissarput siaruartariaqarparput tas-salu imaappoq profileqarpugut, taassumalu atuartuutitta siunissaat qajannaqqusissavaa.

Eqqarsaatigeriarsiuk, ilinniarnertuunngorniartimmi niko-rfallutik oqaloqatigeerujoorlutik paasilissavaat ” nâh, illit tassa atuarfimmi tassanngaaneerputi! Taavami paasisin-naavara sooq...” Suli pitsaanerussagaluarpog ullut ilaanni atuarfimmi aalajangersimasumi atuartuusimasog sulisit-sisumi saavaniilluni sulisitsisuata atuarfik tanna tusa-reersimagaa, paasilerlugulu atuarfik taanna pitsaasuus-simasog pikkorissunik sulilluartunillu ilinniartitsisoqarlunilu atuartulik.

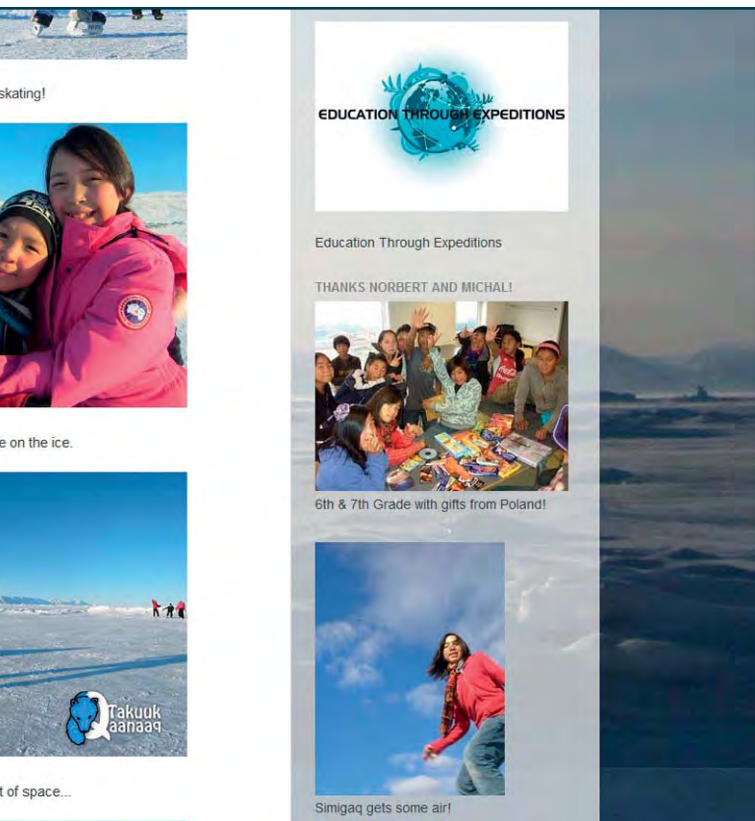
Eqqarsarluaaraanni, piffissamik nukimmillu atuiffigi-larlugu, taava atuarfimmu allat qanoq isiginninnerat allannortinneqarsinnaavoq. Atortussat assigiinngitsut nettimiipput amerlanertigullu aningaasartuutaannatik. Siullermik suut tamanut takusassanngorlugit ikkutis-sallugit eqqarsaatigilluartariaqarpoq – eqqaamaassa-varpullu suulluunniit nettimut ikkussat kikkunnit tamanit takuneqarsinnaalersarmata, tassaniittuartaasallutillu. Assersuutigalugu assit facebookimut ikkussat piaraanni, imaangilaq allanit toqqorneqarsimanngitsut allanulluun-niit nalusannik agguaanneqarsimanngitsut. Nettimut ikkussinngisaannarit kingorna ugguaatissannik minnerunngitsumillu inunnut allanut ajoqqusiissinnaasu-nik.

Aamma qanoq ittumik profileqarnerlutit eqqarsaatigil-luassavat: Atuarfissi qanoq ittuutikkusuppisiuk, tassami nettimi. Profilissi qanoq ilissi oqaluttuarissavaasi? Kikkullu profilissinnik atuarorissallugit soqutigisaraasiuk? Innersuussutigissavara tamakku aallartitsinnasi oqaloqa-tigiissutigilluaqqaassagisi. Akuerisiuk tamassiullusi sulias-samik taama ittumik suliaqarnissassinnik soqutiginnin-nersi assigiinngimmat, suliaasaammallu imaaliinnarlugu unitsinneqarsinnaanngitsog, taamaakkaluarpammi suliaq asuliinnassaaq.

Taavalu bussimut uteriarta. Taanna misigisat pakatsi-nartutut nuanniitsutullu isiginagit pitsaasumik/positivimik isigigaanni iluaqutaasarnernik uannut paasititsisoq ateqarpoq David.

Davidlu immitsinnut attaveqatigiinngilagut, aamma takooqqikkusuppallaanngilara, ilimanarporlu aamma taassuma uanga taamaakkaanga. Taamaakkaluartorli qujassutissaqarfigeqaara, periarfissanik ammaasinermik matusinerminganniit pitsaanerumumik ilikkartimmanga – siunissaqarusuppungami uannut, suleqatinnut minne-runngitsumillu atuartuutitsinnut iluaqutaasumik. Profilerput alakkarsiuk, atuarfippat takusiuk..... Sapinngit-sugut takusiuk!

www.avanersuupatuarfia.gl
www.takuukqaanaaq.blogspot.com

suliaqarsinnaanerat takuneqarsinnaamat. Meeqqat atuarfiat tusagassiuutini pitsaasuinnarmik eqqartorneqarneq ajorpoq, taava uagut oqaannarsinnaa-vugut: ”Sapinngitsugut takusiuk!”

Takusarpara Kalaallit Nunaata atuarfiisa nittartagaasa ilaat nutarserneqarnatilluunniit ima naatsunnguamik al-laffigineqaannarsimasartut ”atuarfik taanna pitsaasumik ineriartorpoq”.

Imaasinnaavoq uanga siutima qallunaanngitsut taama oqaasertaliinneq nuannarinngikkaat, isumaqarpungali uagut eqimattatut allatullu, firmatut, inerititatut qanor-luunniit taasanerpara, pitsaassutsitsinnik qullarsaas-sagutta siumukarnitsinnik takutitsisariaqartugut, tamanna

Det er ikke OK, at vi skal vente 2 år på en ny overenskomst.

Fagligt møde i Nuuk - Fra ide til virkelighed – Og hvad der videre skete.

På et møde for tillidsrepræsentanterne i Nuuk, hvor vi igen var dybt frustrerede over, at selvstyret blev ved med at ignorere vores aftalesikrede rettigheder til at få fornyet vores overenskomst, blev vi enige om at høre om vores kolleger delte vores frustrationer. og om de havde nogen ideer til, hvad vi kunne gøre selv for at få sat skub i forhandlingerne.

Vi nedsatte en lille arbejdsgruppe og aftalte at mødes for at planlægge et fagligt møde for kollegerne. En af vores første overvejelser var, at vi ikke ville opfattes som fagforeningens forlængede arm, men som det vi var – frie og fagligt engagerede lærere.

Vores lille arbejdsgruppe af praktiske grise, stak hovederne sammen og brugte vores kontakter til at finde et lokale, ordne kaffe, lave en dagsorden - men hvordan skulle vi så få folk til at komme?

Vi diskuterede frem og tilbage om, vi skulle kontakte pressen og TV. Vi var ikke helt trygge ved, hvad vi kunne risikere at blive brugt til. Men heldigvis blev vores bekymringer gjort til skamme. Vi fik en god og fair behandling af både KNR - radio og Nuuk TV.

Men vi synes også, at vi havde forberedt os godt og havde et vigtigt budskab, som vi fik formidlet forståeligt og uden indviklede detaljer. Et budskab der kunne forstås af forældre og andre uden særlige forudsætninger. Vi havde forberedt et diskussionsoplæg, debatspørgsmål og et forslag til mødeudtalelse. Hvad vi ikke havde forudset var, at under diskussionen i grupper kom en lang række andre frustrationer og problemer for dagen, så vi også endte med at skrive et åbent brev til borgmester og kommunalbestyrelse i Kommuneqarfik Sermersooq . Men efter vores debut som TV-stjerner for en aften og inden mødet fik arbejdsgruppen en uforudset oplevelse – vi blev kaldt til samtale på chefens kontor om vores mødeplaner. Vi var noget forundrede og valgte at tage en repræsentant for IMAK med til mødet. Her blev vi sat overfor skolechef Hans Peter Broberg, som tydeligvis var sendt i byen for at sætte os på plads. Tankevækkende, at vi, som lærere, skal forberede eleverne på at deltage i demokratiet, og så forsøger man at få os til at afstå fra at bruge vores grundlovssikrede ytrings- og forsamlingsfrihed. Men det var ikke det eneste udslag, af det man må formode er en ledelseskultur, der desværre har udviklet sig i en udemokratisk retning. Blandt andet blev en tillidsrepræsentanten på en af byens skoler efter mødet kaldt ind til sin skoleinspektør, og blev bedt om at lave en skriftlig redegørelse for, hvorfor hun som TR havde deltaget, og hvem der ellers havde deltaget og sagt hvad på det faglige møde. Tillidsrepræsentanten har heldigvis siden fået en halv undskyldning og en rimelig lam bortforklaring. Som offentligt ansatte har vi et særligt ansvar og forpligtigelse til at give ytringsfriheden indhold ved, at informere om forhold som ellers ikke vil komme til offentlighedens kendskab – f.eks. nedskæringer og hvilke konsekvenser det vil få for elever og forældre.

Det vores faglige møde også kom til at synliggøre var, at kollegerne fik lejlighed til at høre, at de ikke var alene med de problemer, de oplevede i en travl og presset

hverdag. Et resultat af det der vel kan kaldes Grønlands mest kaotiske skolenedlæggelse og Rigets største nedskæring af lærerstillinger. En skolenedlæggelse som vil have konsekvenser for både elever, forældre og kolleger mange år frem i tiden. Nedlæggelser af 55 lærerstillinger et antal som forholdsmæssigt ikke er set mage til i hele Riget. Skolerne i Nuuk er nu det sted i hele landet, hvor der er flest elever pr. lærer – og en del af den slags elever, som med et diplomatisk udtryk kaldes elever med særlige behov.

Det skrev vi om i et åbent brev til kommunalbestyrelsen og borgmesteren i Kommuneqarfik Sermersooq. Det blev de lidt småobsede over. Men har vist langt om længe indset, at det ikke er klædeligt for et demokrati, at prøve at lukke munden på medarbejdere, som forsøger at gøre opmærksom på problemer, som de, som magthavere, helst ser tiet ihjel.

På vores brev til Selvstyret svarede de direkte oversat - at os havde de egentlig ikke gidet at spille tid på. Men når vi nu skabte os, kunne det da godt være, at de ville prøve at tage sig sammen.

Var det så besværet, truslerne og arbejdet værd at holde fagligt møde?

Ja – fordi det er vigtigt at vise, at vi tager ansvar for at forbedre forholdene for både elever, lærere og for skolen som en arbejdsplads.

Ja – fordi passivitet fører til stilstand og faglig tomgang – vi ønsker selvstyre også i skolerne.

Ja – fordi det er vigtigt, at vi markerer os som en aktiv faggruppe med ideer, visioner, initiativer og som ikke finder os i hvad som helst!

Alt i alt er vi meget tilfredse med de resultater, vi synes, vi har opnået – det er vigtigt at gøre noget - så det hele ikke bare bliver snak.

Sammen kan vi gøre en forskel!

Med faglige hilsner

På arbejdsgruppens vegne

Birthe Therkildsen, Peter Davidsen og Peter von Staffeldt.

ISUMA

SYNSPUNKT

Pitsaasuunngilaq nutaamik isumaqatigiinniartoqarnissaq ukiuni marlunni utaqqissagutsigu.

Nuummi sulineq pillugu ataatsimiinneq – isumassarsinermiit piviusunngortitsineq – Qanorlu ingerlaqqineq.

Nuummi tatigisaallutik sinniisut ataatsimiimmata, kingumunaasiit namminersorlutik oqartussat piginnaatitaaffivut malillugit periarfissaasoq, nutaamik isumaqatigiissutildirniarnerigaluarput soqutiginniinnarmassuk, pakatsisutigingaalugu isumaqatigiippugut, suleqativut uagutsit pakatsinersut qanorlu nammineerluta isumaqatigiinniarnierit aallarteqqinnissaanut siunnersuuteqarnersut tusarniarniarlugit.

Suleqatigiinnguamik pilersitsivugut, isumaqatigiillutalu suleqatitta sulinerput pillugu ataatsimiinnissaat pilersaarsiorniarlugu naapeqqissasugut. Isumaliutigisassatta siulliit ilagivaat kattuffitta ikiortaasut paasineqannginnissarput, kisiannili kikkunerput aallaavigalugu – tassalu pitutorsi-manata suliatinnullu aallussilluarluta ilinniartitsisut. Suleqatigiinngualiatta sullerissup naapeqatigiinnerani oqaloqatigiippugut, attaviillu assigiinngitsut iluaqutigalugit kaffiiorfissatsinnik oqaluuserisassanillu sulinissatsinni inissamik nassaarluta – qanormi ililluta inuit aggettissavavut?

Oqallissutigingaaarsiagarput tassaavoq tusagassiuutit TV-lu attavigissanerlugit. Toqqissisimavallaanngilagut nalugatsigu qanoq sumullu atorpeqarsinnaanersugut. Qujanartumilli eqqasuutit tamakkua pisariaqarsimanngikkaluarput. KNR-raadiuata Nuuk TV-atalu pitsaasumik naapertuilluartumillu pivaatsigut.

Aammami isummavut malillugit piareersaqqissaarluta, pingaartumillu tusarliussassaqluta, erseqqissumik paasinarluartumillu paasisutissiigatta. Angajoqqaanut kikkunnulluunniit tamanut nalunaaruterput paasinarsarlugu.

Sulineq pillugu ataatsimiinnissami oqallissutissanik piareersaavugut, apeqputinik oqallilluni akisassanik ilallugit ataatsimiinnerpullu pillugu oqaaseqaatissanik siunnersueqqusilluta. Siumulli takorloorsimanngisatsinnik pisoqarpoq, tassalu eqimattani oqallittut erloqigisarpasuarminnik ajornartorsiutiminnillu aamma saqqummiisimmata, taamaalilluta naggataatigut Kommuneqarfik Sermersuup borgmesterianut kommunalbestyrelsianullu allakkanik ammasunik allattariaqalerluta.

Unnuk ataaseq siullerpaamik TV-stjerneerluta sulilu suleqatigiissitaliannguup ataatsimiinnginnerani pisisamik nalusatsinnik pisoqarpoq – naalakatta allaffianut aggersarneqarpugut ataatsimiinnissatsinnut pilersaarutivut pillugit oqaloqatigiumaneqarluta - . Tupigutsappugut, ataatsimiigiarnissatsinnullu IMAK-ip sinniisuanik ilaserinilluta. Tassani atuarfiit naalagaanit Hans Peter Brobergimit naapinneqarpugut, erseqqivissumik taanna inertisussatut aallartitaasimagunartoq. Taamaattoqarnera tupinnaqaaq, uagut ilinniartitsisut atuartitavut demokrati atorlugu inooqataasussatut piareersarpavut, taavali uagut inatsisit tunngaviusut malillugit killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaanerput katersuusinnaatitaanerpullu unitsinniarneqarpoq. Taannaannaanngilarli aqut-sisut siuttutta ajoraluartumik demokratiskiuunngitsumik pissuseqarlutik ileqqorilersimagunagaat. Ilaatigut illoqarfitsinni atuarfiit ilaanni tatigisaalluni sinniisooq ataatsimeeqqataareernermi kinguninngua atuarfiup pisortaanit aggeqqusaasimavoq, allakkatigullu sooq tatigisaalluni sinniisuulluni ataatsimeeqqataasimanerluni, kikkut ilaasi-manersut sunalu ataatsimiinnermi oqallissutaasimanersooq nassuiaateqaqqusaalluni. Qujanartumilli tatigisaalluni sinniisooq kingorna annikitsumik utoqqatsissummik tunineqarsimavoq sunalu peqqutaanersooq pikkunaatsumik pissutissarsiutitut atorpeqarsimalluni.

Pisortani atorfillittut immikkut akissussaaffeqarlutalu pisussaaffeqarpugut killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaanerput atorlugu atukkavut allat nalusaat pillugit saqqummiussisarnissatsinnik – assersuutigalugu sipaarniutitut tunngasut, taamaaliornerullu atuartunut angajoqqaavinullu qanoq kinguneqarsinnaaneritut tunngasut.

Suliyavut pillugit ataatsimiinnitsinni erseqqissisut aamma ilagaat, suleqativut ulluinnarni ulapaarfioqisumi assoronaqisumilu ajornartorsiutiminnik kisimiinnginnertik paasissallugu periarfissinneqarmata. Tamanna Kalaallit Nunaanni aatsaat taama torinngitsigisumik atuarfinnik matooraanermik Naalagaaffimmilu ilinniartitsisunik aatsaat taama amerlatigisunik ikilisaanermik kinguneqartutut taaneqarsinnaavoq. Atuarfinnik matooraaneq siunissami ukiorpassuarni atuartunut, angajoqqaanut suleqatitsinnullu sunniuteqarnerluttussaq. Ilinniartitsisunik 55-inik amerlassusilinnik ikilisaaneq, sionratigut Naalagaaffik tamakkerlugu taama pisoqarnikuunngilaq. Nuummi atuarfiit ilinniartitsisui, nuna tamaat naatsorsuutigalugu, tassaapput ilinniartitsisumut ataatsimut amerlanerpaanik atuartitallit – taakkunanilu atuartut amerlasuut mianersortumik oqassagaanni tassaassarlutik, atuartut immikkut pisariaqartitsisut.

Tamakku pillugit Kommuneqarfik Sermersuup borgmesteria kommunalbestyrelsialu ammasunik allaffigivavut. Tamanna ajuallaatigilaarpaat. Kisiannili sivitsullartorlu paasisimagunarpaat, nunami demokrati atorlugu aguneqartumi kusassaataanngivimmat, sulisumi atukkatik pillugit ajornartorsiuteqarnertik paasititsiniaanerinik nipangersitsiniarluarnertik.

Namminersorlutik Oqartussanut allakkavut akineqarput toqqaannartumik nutserlugit – piffissaajaatigivallaarusunngilatsigit. Eqqisiviillortitsilerattali imaasinnaavoq piffissaqarfiginiaartariaqassalluta.

Taavami sulineq pillugu ataatsimiinneq ilungersuanernut, qunusaartinnernut piviusunngortitsiniarnermullu suliner-mik akilik iluaqutaava?

Aap – pingaartikkatsigu suliffitsinni pissutsit atuartunut, ilinniartitsisunut atuarfimmullu suliffigisatsinnut pitsanngortinnissaat akissussaaffigippit takutinniarlugu.

Aap – iliuuseqanngikkutta unittoornermik suliatinnilu isumaaruttoornermik kinguneqaqqunagu – atuarfittinnimi namminersorneq aamma atuutsikkusukkatsigu.

Aap – pingaartikkatsigu sulisutut piumassuseqartuunerput isumassarsioruunerput, anguniagaqartuunerput, pilersitserusuttuunerput kiisalu sunut tamanut anngaasuinnaannginnerput takutissallugu.

Isumaqarpugut angusavut ataatsimut isigalugit naam-maginaruorujussuussut – iliuuseqarnissaq pingaaruteqar-poq – oqalorusaaginnarnani.

Ataatsimoorutta allanngortitsisinnaavugut!

Sulisutut inuulluaqqusilluta

Suleqatigiit sinnerlugit

Birthe Therkildsen, Peter Davidsen og Peter von Staffeldt.

ilinniartitsisoq 19

Ilinniart

*Ullutsinni atuarfim
qissuusariaqarpoq*

Tekst & foto: Elna Egede, journalist

itsisup akisussaaffippassui

mmi ilinniartitsisoq ukullueqqissaartariaqarlunilu inulerisuullaq-
q - ullormi suliffimmi ulapaarfioqisumi angummassinnaassaguni

Angajullerni pisortaq, kalaallisut, inuiaqatigiit pissusiinik, upperisamik/isumasioqqissaarnermik inuttullu ineriartormik ilinniartitsisoq, elevråd-inut attaveqartoq, atuarfimmi siunnersorti Lone Kokholm, Kangillinnguit Atuarfiat, sapaatip akunneranut akunnerit 8-it atuartitsisarpoq. Ullormulli akunnerit 8-it sinningaatsiarlugit sulisarpoq. Taamaakkaluartoq sulinngiffeqarfimmi ilai atorlugit ilinniusiortarpoq kalaallisut fagini atugassanik, linjefagerisimasani annertuumik tunniusimaffigamiuk. Meeqqat atuarfianni ullutsinni ulapittunut Lone Kokholm ilaavoq. Atuartoq, ilinniartitsisui minnerunngitsumillu angajoqqaavi qanittumik suleqatigisariaqarpai. Klassini atuartut 25-unerupput, tamarmillu angajoqqaarput. Angajoqqaat torersumik suleqatiginissaanut pissuserissaartuarnissaq pisariaqarpoq.

Naliliisarnerit

Pisortaqatigiit suleqatigalugit, trin-ini pisortap suliassaraa, atuarfik tamakkerlugu ukiumi atuarfiusumi pilersaarusiorneq/timitalersuineq/suliniutit pillugit ataqatigiissaarinissaq. Suut tamarmik ataqatigiittariaqarput, atuarnissamut minnerunngitsumik ilikkagassatut siunniussat fag-ini ilinniartitsisut atuartullu ataatsimoortillugit imaluunniit ataasiakkaarlugit pilersaarusiorneqassappata. Fag-ini ilinniartitsisut imaluunniit fagteam-it atuartitsinissamik pilersaarusiortarput, semesterplaniliorlutk, ukiumullu angusassanik aalajangersaallutik, atuartitsinissat ataasiakkaarlugit pilersaarusiorlugit, timitalersorlugit nalilersorlugillu.

Atuartut oqaloqatigalugit fagini suliassanik piareersaarsiortoqartarpoq. Lone Kokholm qujanartumik aaq-qissuulluakkamik sulinissamut piginnaaneqarluarpoq. Suliassaasa ilagaat atuartoq oqaasertalersuitillugu sukkut pikkoriffeqarnersoq, sunik ilikkagaqassasoq, minnerunngitsumik atuaqqinnissamut ilinniaqqinnissamullu pilersaarusiortillugu.

Angajoqqaat ilinniartitisullu akuulinnginneranni immer-sugassaarpoq meeqqat ullorsiutaani ilikkagassatullu siunniussani ikkussugassanik.

Ilinniagassanik toqqaanissamut atatillugu oqimaatigiissaarinissaq pingaarpoq, inuussuttuaraq paasitinniarlugu karakterii naammanngitsut nakorsatut ilinniarnissamut. Atuartoq paasitittariaqarpaa allamik ilinniarfissarsiortariaqartoq imaluunniit Piareersarfimmut/efteskole-mulluunniit innersuullugu karakterinik pitsanngorsaanissaa pisariaqarmat GU-mut ingerlaqqissaguni:

- Atuarnerup pilersaarusiorneranut meeqqat peqataanisaat peqqussummi allassimavoq. Tamanna ualiinnaq atorlugu naammassineqarsinnaanngilaq. Tassami sorpas-suit qulaajarneqartussaammata suliaq sivisunerusumik ingerlanneqartariaqarpoq. Tassami ilikkagassaannaat pineqanngillat aamma inuttut ineriartornerat oqaloqatigiinerni ilaasarpoq, skemanullu immersorneqartariaqarluni.

Angajoqqaat

Angajoqqaat suleqatiginerat piffissamik atuinarpoq. Kangillinnguani Atuarfimmi angajoqqaat amerlanerit maileqarput skoleintra-qarlunilu. Suliaq tassuuna oqilisineqarluni.

- Angajoqqaat qanittukut aggersaratsigit ataaseq kisimi takkutinngilaq. 10.klasse-ni tamani atuartut 20-ummata angusaq iluarisimaarparput. Tamatumalu takutipppaa attaveqarluartugut. Tassungalu apuunniarnitsinni suliaq annertoqaaq, oqarpoq.

Lone Kokholm-ip atuartuutini ingerlaqqittussat alloriarfissaat isumagereerpai. Efterskolessarsipput GU-mut iserput ataasiakkaallu nunanut allanut atuariassapput.

- Atuartut siorna ingerlaqqinngitsut attaveqarfigaakka, pilersaarutaat paasiniaarlugit. Qujanartumik tamarmik ilinnialissapput.

Nalunaaqutaq tallimanngulerpoq, Lone Kokholm-illu nas-suerutigaa, piffissat ilaanni akeqanngitsumik sulisarluni.

- Meeqqakka Danmarkimi atuarpai, taamaammat ilaanni nalunaaqutaq malinnaaffigiunnaartarpara. Imaasinnaavoq akunnerit atugassakka sinnerlugit sulisartunga. Inaakkalli kusanartut angungaangakkit qamuuna iluarusuttarpunga, Lone Kokholm oqarpoq.

Lone Kokholm aaqqissuulluakkamik sulisariaqarpoq, ilinniartitisutut, trin-im i pisortatut atuarfimmilu siunnersuisutut, peqqussutip piumasai malinniarlugit.

Lone Kokholm arbejder systematisk med alle de krav, som forordningen kræver af læreren, trinlederen og skolevejlederen.

Faglærere, trinleder og skolevejleder

Dagens lærer i folkeskolen må være blæksprutte og have evner i diplomatiet i en lang og stram arbejdsdag.

Trinleder på ældstetrinnet, Faglærer i grønlandsk, samfundsfag, religion/filosofi, personlig udvikling og kontaktperson for elevrådet, skolevejleder Lone Kokholm i Kangillinniguit Atuarfiat underviser i 8 timer om ugen. Men hun arbejder meget mere end 8 timer om dagen. Men alligevel bruger hun nogle af sine ferier på at producere undervisningsmateriale i faget grønlandsk, som er hendes liniefag og som hun brænder for.

Lone Kokholm er en blæksprutte i dagens folkeskole. Hun varetager kontakten til eleven, til hendes kollegaer og ikke mindst forældrene. Det er mindst 24 elever i hver klasse med dertil hørende forældrepar. Det kræver stor takt og diplomati, at skabe et godt forhold til forældrene.

Vurderinger

Det er trinlederens opgave, at indgå i ledergruppen og planlægge/gennemføre/evaluere aktivitetsplanen for hele skolen for et skoleår. Det er med at få alle ender til at passe sammen, når både faglæreren og eleverne sammen og enkeltvis eller i teams tilrettelægger undervisningen og ikke mindst efter læringsmålene. Hver faglærer eller fagteam laver undervisningsplaner, semesterplaner, årsplaner, hvor hver lektion planlægges, gennemføres og evalueres. Der laves også individuelle handleplaner i alle fag gennem samtaler med den enkelte elev. Lone Kokholm er heldigvis udstyret med systematiske evner, når hun skal sidde med eleven og få hende til at formulere, hvad hun er god til og ikke mindst hvad hun skal lære og lave handleplaner for videre skolegang eller uddannelse.

Det er formularer, der skal udfyldes og sættes i system i børnenes logbøger og indgå i de læringsmål, som lærerne og forældrene også skal involveres i. Når det gælder selvurdering i forholdet til valg af uddannelse er det ren balancekunst, at få teenageren til at indse, at karaktererne måske ikke lige er til et lægestudium: Eleven må så vælge at tage enten en erhvervsuddannelse eller forbedre sine karakter på Piareerdsarfik/Efterskole og søger på GU på et senere tidspunkt.

- Involveringen af børnene står beskrevet i forordningen. Det er et arbejde, der tager tid. Det er ikke noget, der bliver færdig på en eftermiddag. Der er mange områder, der skal tages stilling, til tider over en periode. Det er jo ikke bare indlæringen, men også den personlige udvikling, som indgår i samtalerne, der nedfældes i skemaform.

Forældre

Det kræver et godt foderarbejde at få engageret forældrene. I Kangillinniguit Atuarfiat har de fleste fået mail og et skoleintra. Det letter arbejdet.

- Sidste gang vi indkaldte til samtaler mødte alle op på nær en. Det er meget, når vore klasser har 20 elever hver i alle 10. klasser. Det viser, at vi har fået god kontakt til dem. Men der bliver også lagt en masse arbejde i det, siger hun.

I øjeblikket har Lone Kokholm fået styr på sin afgangsklasse, der skal ud af folkeskolen. De skal alle videre på efterskoler, GU og enkelte på udvekslingsskoleophold i udlandet.

- Jeg har også kontakt med de elever, der gik ud af skolen sidste år og som valgte at holde et sabbatår. Jeg har talt med dem for at finde ud af hvilke planer de har. Og heldigvis går de nu videre i uddannelsessystemet, siger hun.

Klokken er ved at blive 17, da Lone Kokholm erkender, at hun i perioder arbejder mere end hun får løn for.

- Mine børn er på skole i Danmark og nogle gange glemmer jeg tiden. Det kan være, at jeg ikke får betaling for alle de timer, jeg arbejder. Men jeg er sådan indrettet, at jeg finder stor tilfredsstillelse ved gode resultater, siger hun.

Gode vaner og faste rammer

Tekst: Elna Egede, journalist

De store børn, der tager de ældste klasser i byerne er meget unge, når de kommer. Derfor har de brug for en struktureret fritid, siger viceskoleinspektør Anders Stephensen fra Nanortalik.

Når en teenager fra bygden kommer til byen for at starte i 8. Klasse er hun 12-13 år. Hvis alt går efter planen, tilbringer eleven fra bygden tre år på skolehjemmet i byen.

- Forældrene synes det er lidt for tidligt, at slippe børnene, siger viceskoleinspektør Anders Stephensen fra Nanortalik.

Det er også skolens opgave, at sørge for en ordentlig fritid, for eleverne fra bygderne. Viceskoleinspektøren understreger, at der skal være strukturerede rammer i skolehjemmet, hvis børnene ikke skal opgive skolegangen på grund af hjemvé.

Det er nemlig noget af en omvæltning at komme til en by - selv en by, der ikke er større end Nanortalik.

- Børnene fra bygderne har brug for at få løftet deres kundskaber i fremmedsprog som dansk og engelsk, siger Anders Stephensen.

Uddannet personale

Skolehjemmet i Nanortalik har været ramt af skimmelsvamp og blev lukket i november. Derfor var der behov for at flytte nogle af de godt 25-30 elever til Narsaq og Qaqortoq. Det har været noget af en omvæltning for bygdeeleverne, der pludselig fik færre rejser hjem til bygden. Det nye skolehjem åbner i september i år.

Nogle elever har valgt at bo hos familie i Nanortalik, for at være tæt på barndomshjemmet.

Driften af skolehjemmene er også Anders Stephensens ansvar som viceskoleinspektør.

- Når det nye skolehjem åbner til efteråret er det vores mål at få ansat pædagoger i skolehjemmet, netop for at give børnene de bedste muligheder for at få indarbejdet gode vaner i fritiden, siger han.

Det er ikke kun de sidste år i folkeskolen, der kan være en udfordring for teenagerne i bygderne. Anders Stephensen erkender, at bygdebørnene har det svært i uddannelsessystemet. Det er de mangelfulde færdigheder i fremmedsprog, der sætter forhindringer.

Samlet set er det fire ud af ti elever fra folkeskolen, der går videre på uddannelse. For bygdeeleverne er situationen endnu ringere, netop fordi de har vanskeligt ved at klare sig på først og fremmest dansk, der hovedsagelig er uddannelsessproget, også her i landet.

Ileqqut pitsaasut aalajangersimasumillu aqutsineq

Meeqqat angisuut illoqarfinnut atuarfimmi klassini angajullerni atuariatortartut tikikkaangamik inuusuttuararsu-usarput. Taamaattumik sunngiffimmi aaqqissuulluakkamik susassaqaarnissaq pisariaqartittarpaat, Nanortalimmi atu-arfiup pisortaata tullia Anders Stephensen taama oqarpoq.

Inuusuttuaraq nunaqarfimmioq illoqarfinnut 8.klassimi atuarniarluni tikikkaangami 12-13-inik ukioqartarpoq. Pilersaarut malillugu ingerlasoqarsimappat nunaqarfimmioq atuartoq illoqarfinmi atuartut angerlarsimaffianni ukiuni pingasuni najugaqartussaassaaq.

- Angajoqqaat isumaqarput siusippallaartumik meeqqat iperarneqartartut, taama Nanortalimmi atuarkiup pisortaata tullia Anders Stephensen oqarpoq.

Nunaqarfimmiut atuariatortut sunngiffimmi pitsaasumik sammisaqartinneqartarnissaat atuarkiup akisussaaffigaa. Atuarkiup pisortaata tulliaat erseqqissarpaa atuartut angerlarsernertik peqqutigalugu atuarnermikkip kipititsiinnarlutik angerlannginniassammata skolehjem-imimi torersumik ataavartumillu sammisaqartinneqartariaqartut.

Illoqarfinnut tikinneq inuunermik allanngortitsinerungaatsiartarpoq – illoqarfinnut Nanortalimmit anginerunngikkaluamut allaat.

- Meeqqat nunaqarfimmiut nunat allamiut oqaasiinik atuisinnaanitik pitsannorsartariaqartarpaat, soorlu danskisut aamma tuluttut oqaatsinik atuisinnaaneq, Anders Stephensen oqarpoq.

Sulisut ilinniarsimasut

Atuartut angerlarsimaffiat Nanortalimmiittoq oqummik eqqugaavoq novemberillu qaammataani matuneqarluni. Taamaattumik atuartut 25-30-t ilaat Narsamut aamma Qaqortumut nuunneqarnissaat pisariaqarpoq. Atuartut nunaqarfimmiut nunaqarfimminnut akuttunerusumik tikeraartalertussanngoramik malunnartumik tupaallapput. Atuartut angerlarsimaffiat nutaq ukioq manna septemberip qaammataani ammartussaavoq.

Atuartut ilaasa ilaquttaminni Nanortalimmi najugaqarnissartik toqqarpaat, taamaaliortut meeraaffitsik qanikkusullugu.

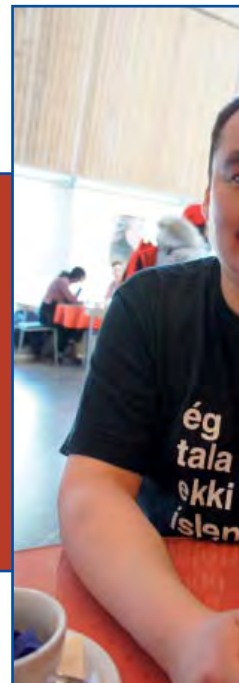
Atuartut angerlarsimaffiata ingerlanneqarnera Anders Stephensen-ip atuarkiup pisortaata tulliatut akisussaaffiit aamma ilaavoq.

-Atuartut angerlarsimaffiat nutaq ukiamut ammarpat perorsaasunik atorfinittisinissarput siunertaarput. Atuartut sunngiffimminni pitsaasunik ileqqoqalernissaannik periarfissat pitsaanerpaaffissaqartinniarlugit taamaaliorsuppugut, Anders Stephensen taama oqarpoq.

Meeqqanut nunaqarfimmiut inuusuttuartaannut meeqqat atuarkiat ukiuni kingullerni taamaallaat unammillernartuusimanngilaq. Anders Stephensen-ip nassuertigaa, meeqqat nunaqarfimmiut ilinniaqqinissartik ajornartorsiutigisaraat. Nunat allamiut oqaasiinik atuisinnaaneri killeqartarput; tamannalu ilinniaqqinissamut killilersuisarpoq.

Ataatsimut oqaatigalugu meeqqat atuarkianni atuarkutik naammassisut quli-giugaangata sisamat ilinniaqqittarput. Atuartut nunaqarfimmiut ilinniaqqittartut taakkunannga ikinnerusarput; siullertut nunat allamiut oqaasiinik piginnaasaqarneri killeqartarpoq – ingammik danskisut oqaasii artorsaatigisarpaat. Oqaatsillu taakku ilinniartitaanermi pingaarnertut inissisimatinneqarput, aamma maani nunatsinni.

Skolehjemslærere er til rådighed i 24 timer i døgnet

Det er alt fra lektiehjælp til at gå ud i byen og lede efter elever om natten.

-Engang imellem må jeg komme på arbejde med bare et par timers søvn. Sådan er det at være leder i et skolehjem for teenagere, siger Hector Lennert Sørensen. Han holder i øjeblikket orlov fra Gammeqarfik i Aasiaat, fordi han er ved at være færdig med sin uddannelse som kandidat i almen pædagogik. Men han er dog stadig på skolehjemmet.

Der kommer som regel 23-24 elever fra bygderne til skolehjemmet, men i år er der kun 17.

-Det er en meget stor omvæltning, som skolehjemsbørnene gennemgår, når de skal i skole i en by. De har typisk gået i klasser med kun tre til fire elever. De har problemer med at følge med i sprogfagene, dansk og engelsk. Derhjemme har de haft et frit liv, hvor de har fået lov til at komme og gå som de ville.

- Men når de kommer til byen, må de vænne sig til en meget struktureret hverdag. De skal stå op på et fast tidspunkt, der er faste spisetider og faste tider for lektielæsning. Nogle går i gang med foreningsaktiviteter og idræt, når de har spist. Vi har samtaler med dem om aftenen, før de går til ro.

- De lider meget af hjemve og savner deres familie og dagligdagen. De har brug for megen omsorg i den første tid, siger han.

Forældre

Det er ikke alt, der forløber glat, når det er teenagere, som skolehjemmet har med at gøre.

- Der er nogle, der løber væk om natten. Når vi får besked om det, må vi ud og lede efter dem. Det kan ske, at de nogen gange er påvirkede, når vi finder dem. Så må vi sidde ved sengen og holde øje med dem til de falder i søvn, fordi de er kede af det. Det sker, at jeg først må gå i seng ved 4-5 tiden. Efter en lille lur starter arbejdsdagen igen, siger han.

Selv om Hector bliver træt af ungerne engang imellem, savner han dem, når han rejser fra dem.

- Min familie og jeg bor i en lejlighed og selvfølgelig kan vi godt drømme om, at bo et andet sted engang imellem. Men på den anden side er det meget givende, at arbejde med disse børn. Det er meget livsbekræftende.

- Vi har boet i et bygd i ni år, så vi har stor erfaring og forståelse for disse børns dagligdag hjemme i deres bygd. Dette er en stor hjælp for os, når vi hjælper og arbejder med dem til hverdag.

Inden Hector Lennert Sørensen fik orlov underviste han 23-24 timer om ugen på skolen. Når alle lærerne og eleverne fik fri tog han hjem på arbejde i skolehjemmet.

- Det er et 24 timers job. Foruden at sørge for børnene i skolehjemmet, har vi meget kontakt med forældrene. Der er bekymrede forældre, der ringer. Og ofte har børnene hjemve. Også må vi ringe til forældrene, for at de kan tale deres børn til ro. Vi må også kontakte forældre, fordi vi har givet en advarsel til barnet. Der kan foregå mange og lange samtaler med forældre, når vi må fortælle om børnenes opførsel. Forældrenes bekymringer fylder meget. Det tager tid, siger han.

Uddannelse

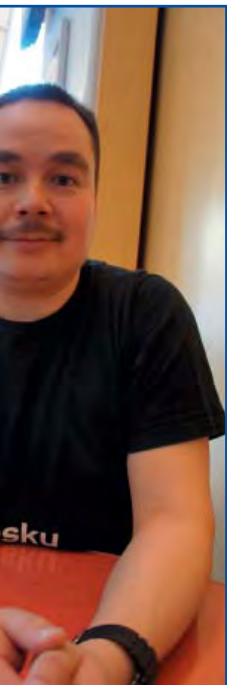
Skolehjemslederen er meget bevidst om, at børnene har det svært i sprogfag. Det kan nemlig være en forhindring, når de skal videre på uddannelse.

- Vi forsøger at påvirke dem positivt til at tage en uddannelse. Den første dag fortæller vi dem om ordensreglerne. Dag to begynder vi at tale om uddannelse og det fortsætter vi med, til de er færdige med skolen, siger Hector Lennert Sørensen.

Men desværre er børnene fra bygderne meget tilbageholdende, når der skal foretages valg, som for eksempel efterskoler. Det kan være lavt selvværd eller måske fordi de er nervøse for at forældrene må betale for en del af deres uddannelse.

- Når der er penge indblandet i valget af uddannelse, trækker de sig tilbage. De ved, at deres forældre ikke har indtægter til at sende dem på efterskole. De siger det ikke, men holder sig bevidst fra det. Vi er meget opmærksomme på at fortælle dem, at det er muligt at komme på efterskole uden forældrebetaling, som kan være indtægtsreguleret, siger skolehjemslederen.

Hector Lennert Sørensen understreger, at han ikke har undersøgt om det er årsagen. Men han har en mistanke om det.

Tekst: Elna Egede, journalist

Atuartut ineqarfianni ilinniartitsisoq ulloq unnuarlu

Ineqarfimmi suliasat tamatigoorput, ilinniarnermi ikiortimiit atuartunik unnuami ujarlernernut.

- Ilaanni sinnakisaalunga atuariarfiimmut suliaartortarpunga. Tassa taamaappoq, atuartut ineqarfianni pisortatut inuusuttuaqqanik paarsilluni, Hector Lennert Sørensen oqarpoq.

Aasianni Gammearfimmitt sulinngiffeqarpoq, almen pædagogik-imi kandidatitut ilinniaqqinnini naammassileramiuk. Ineqarfimmili suliffini tigummiinnarpaa.

Atuartut 23-24 ukiut tamaasa nunaqarfinniit tikittarput. Ukioq-mannali 17-iinnaapput.

- Meeqqat illoqarfimmut atuariaraangamik inuunerat mu-mittarpoq. Nunaqarfimmi qimataminni pingasunik sisamanilluunniit atuaqateqartarput. Illoqarfimmut pigaangamik qallunaatut tuluttullu angummanniarsarisarput. Nunaqarfimmi killilersugaavallaaratik inuusimapput.

- Illoqarfimmulli pigaangamik, suut tamarmik ingasattumik piffissalorsorneqartutut misigisimasarpaat. Makittarput piffissaq aalajangersimasoq, neriffissat killeqarput, ilinniarnissarlu aamma piffissaligaavoq. Nerereeraangamik unnukkut timersornermik allanillu sammisassanik piffissaq aalajangersimasoq sukisaaarsaateqarput. Unnukkut angerlaraangata innanginneranni oqaluuttarpavut.

- Angerlarsertaqaat ilaqqutatik maqaasillugit. Taamaattumik paaqqutarineqarnissaminnik pisariaqartitsisarlutik, oqarpoq.

Angajoqqaat

Inuusuttuaqqat pineqartillugit suut tamarmik manissumik ineqarfimmi ingerlasannilaq.

- Ilaat unnuami qimaasarput. Paasigaangatsigu allatut ajornartumik ujarlertarpugut. Ilaanni imersimasut naammattoortarpavut. Angerlaakkaangatsigillu allatut ajornartumik sinilernissaasa tungaanut najortarpavut, aliatsassimagaangata saammarsarlugit. Ilaanni aatsaat ullaassakkut sisamat tallimallu akornanni innartarpunga, aanngaalaariarlunga atuariarfiimmut suliaartorluna, oqarpoq.

Hectorip ilaanni inuusuttuaqqat qatsuttarpai, qimallugilli aallaraangami sivitsunngitsaq maqaasilerarlugit.

- Ineqarfimmi inissiami ilaqutariulluta najugaqarpugut, soorunami ilaanni allami najugaqarnissarput kissaa-

tigisarpaput. Illuangaatigulli meeqqat sullillugit aamma annertuumik inuttut pissarsisarpugut. Nuannerpoq.

- Nulialalu ukiut qulingiluat nunaqarfimmi najuqarnikuuvugut. Taamaattumik meeqqat nunaqarfimmi inuunerat ilisimasaqarfigilluarparput. Ulluinnarni sulinitinni tamanna iluaqutaavoq, oqarpoq.

Hector Lennert Sørensen sulinngiffeqalertsinnani atuartitsisarpoq nalunaaquttap akunneri 23-24-it. Ilinniartitsisut allat soraarangata ineqarfimmi suliaartortarluni.

- Tassami ulloq unnuarlu suliffiuvoq. Meeqqat ineqarfimmi sullinnerisa saniatigut, angajoqqaavi annertuumik attaveqarfigisarpavut. Angajoqqaat ermumasut tutsiutillattaartarput. Meeqqat angerlarsikulasarput. Taamaasigaangatalu angajoqqaavinut sianertittarpavut eqqisiniassammata. Meeqqat mianersoqqugaangatsigit angajoqqaavi ilisimatittariaqartarpavut. Meeqqat pillugit sivisuumik oqaluuttarpugut. Taamaattumik piffissaq annertoq angajoqqaanut atortariaqartarpaput, oqarpoq.

Ilinniagaqarnissaq

Atuartut ineqarfianni pisortap ilisimavaa, meeqqat oqaatsinik ilinniarnerminni ajornartorsiuteqartut. Tamannalu tassa ilinniaqqinnissamut aporfiit annerit ilagaat.

- Ilinniarfinnut ingerlaqqinnissaannik kajumissaartuarpavut. Tikikkaangata ulloq siulleq malittarisassat sammineqartarput. Aqaguani ilinniariit pillugit oqaloqatigiinneq aallartittarpoq, tamannalu atuarunnaarnissaat tikillugu ingerlasarpoq, Hector Lennert Sørensen oqarpoq.

Nunaqarfimmiulli tunuarsimaartarput, ilinniarfissat ingamik efterskolet pineqaleraangata. Imminut tatiginnginneq tunuliaqutaasinnaavoq, aammali angajoqqaat aningaasartuuteqarsinnaanerit ernumagisarpaat.

- Ilinniarnissamik toqqaanissamut aningaasaliisoqarnissaa ilimagalugu, tunuartaarput. Angajoqqaami isertitakinerat ilisimavaat. Akissaaleqineq oqaatigineq ajorpaat. Taamaattumik ilisimatittarpavut, efterskolertoqassappat angajoqqaat akiliisariaqanngitsut, akiliutissaq isertitat malillugit naatsorsorneqartarmat, atuartut ineqarfianni pisorta qarpoq.

Hector Lennert Sørensen-ip erseqqissarpaa, tamanna pissutaasinnaasoq misisorsimanagu. Pasitsaassimavaali.

Kristian Broberg marsi qiteqqusimatsiartooq soraar-ninngorpoq, uanilu Qeqertarsuup Atuarfiata inuullu-aqqugaat takusinnaavarsi.

Kristian Broberg gik på pension i midten af marts. Her tager Qeqertarsuup Atuarfia afsked med ham.

Flere undervisningstimer er ikke løsningen

Tekst: Elna Egede, journalist

Netop pensioneret skoleinspektør Kristian Broberg siger, at den nuværende forordning er løsningen for at få flere i uddannelse

- Lærerne er ikke supermænd. De kan ikke have flere undervisningstimer, hvis vi skal sende flere i uddannelse, siger skoleinspektør Kristian Broberg, Qeqertarsuup Atuarfia, der går på pension nu.

Han har ledet skolen med de godt 155 elever i en år-række. Det er en skole, der får stort set alle sine afgangsklasser videre i uddannelsessystemet. 17 fuldførte GU sidste år. Det er også en skole, der har besat stort set alle sine stillinger med uddannede lærere.

Kristian Broberg, der fylder 60 år i april, er en varm fortæller for Atuarfitsialak og dermed den nuværende forordning. Politikerne ønsker, at lærerne skal undervise mere.

- Jeg mener, at vi har brug for lærerne til at tage sig af det, de gør i dag. De bruger deres tid på at gøre eleverne parate til at modtage undervisning, siger han.

Forældre

Skoleinspektøren anfører som argumentation for forordningen, at flere kommer i uddannelse i dag end tidligere. Da uddannelsesstatistikken var på sit absolutte lavpunkt i slutningen af 1990-erne var det kun en ud af tre eller godt 34 procent, der fik en uddannelse. I dag er det tal vokset til 42 procent.

- Jeg plejer, at sige, at jeg har erfaring med folkeskolen gennem 51 år. Aldrig har folkeskolen være bedre. Vi er blevet meget bedre til, at fastholde børnene på skolen og sende dem videre på uddannelse, siger han.

Kristian Broberg mener, at det er forordningen om Atuarfitsialak og ikke mindst lærernes arbejdstidsaftale, der er årsagen til at uddannelsesstatistikken vokser støt i disse år.

- Vi har trinledere, rådgivningslærere og samtalelærere, der gør et stort stykke arbejde, som nødvendigvis ikke betyder direkte undervisningstimer, siger han.

Han peger på, at lærerne har formået at skabe et mere formaliseret samarbejde med forældrene.

- Vi har ikke tradition for at forældrene arbejder med i folkeskolen. Skolen var en autoritet, som man ikke kan komme i dialog med. Vi har udbygget forældre-skole-kontakten. Under sidste forældremøde kom stort set alle forældrene, på nær en, som havde sendt afbud. Det er lærernes store arbejde, der er årsag til at de nu kommer, siger han.

Holdopdeling

Qeqertarsuup Atuarfia har også haft stor succes med holdopdeling, som forordningen giver mulighed for.

- Vi har holdopdelt ældstetrinnet. Det fungerer rigtig godt, fordi forældrene er blevet engageret i deres børns undervisning, som aldrig før og ikke mindst muligheder for uddannelse, siger han.

Da ældstetrinnet bestod af klasser, var det svært at få forældrene til at komme til møder og konsultationer. Det var kun halvdelen af forældrene, der kom, når skolen kaldte.

- I dag er det alle, der kommer til alle samtaler og møder. Det kan mærkes på børnene. De er meget mere villige til at modtage undervisning. Det påvirker selvfølgelig motivation til at uddanne sig, siger skoleinspektøren, der nu går på pension.

Alle afgangselever i år går videre på efterskole eller GU.

Atuartitsinerit amerlinissaat aqqutissaanngilaq

Tekst: Elna Egede, journalist

Atuarfiup pisortaa ulluni makkunani soraarninngortoq Kristian Broberg oqarpoq, peqqussut ullumikkut atuuttoq tunngavigalugu ilinniagallit amerliartuinnassasut - Ilinniartitsisoq Superman-unngilaq. Akunnernik atuartit-siffissanik tiguseqqissinnaanngilaq ilinniarumasut amerlis-sappata, Qeqertarsuup Atuarfiata pisortaa soraarninngul-ersoq Kristian Broberg oqarpoq. Atuarfik 155-it missaannik atuartulik ukiorpaalunni siut-tuuffigaa. Atuartut naammassisut tamakkipjaarlugit ilinniarfissanut ingerlasarput. GU-mi siorna 17-it naam-massipput. Ilinniartitisut atorfiit tamakkipjaarlugit ilin-niarsimasunik inuttaqarput.

Kristian Broberg aprilimi 60-iliisussaq Atuarfitsialammik taamaattumillu peqqussutimik illersuisuuvoq. Politikeri kissaatigaat, ilinniartitsisut atuartitsinerussasut. - Ilinniartitsisut ullumikkut suliaminnik ingerlatsisut pis-ariaqartippavut. Tassami atuartut ilinniaqqinnissamut piareersarpaat, oqarpoq.

Angajoqqaat

Peqqussumik illersuutissatut atuarfiup pisortaata ilinnia-gaqtut amerliartornerat tunngavilersuutigaa. Ilinniarnis-samik ingerlaqqittartut appasinnerpaagamik 1990-ikkut ingerlaneranni atuartut pingasuugaangata ilaat ataaseq ilinniarfinnut ingerlaqqittarpoq. Ullumikkut 42%-inut amer-lisimapput.

- Ukiuni 51-ini atuarfimmik misilittagaqartuusunga oqaa-tigisarpara. Atuarfik aatsaat taama ajunngitsigisumik inis-sippoq. Tassami meeqqat atuarfianni aqulluarnervagut ilinniarfinnut piareersarlugit, oqarpoq.

Kristian Broberg isumaqarpoq, peqqussut ilinniartitsisullu sulinerannik isumaqatigiissut ilinniaqaqtut amerliartuin-narnerannik tunngaviliisoq.

- Trin-ini pisortaqaarpugut, siunnersuisoqarluta meeqqa-

nillu oqaloqatiginnittoqarluta annertuumik suliaqartunik, akunnernik atuartitsiffii amerlanngikkaluartut, oqarpoq. Angajoqqaanik suleqateqarneq piorsarlugu taakku ilin-niartitsisut annertuumik angusaqarput.

- Atuarfeqarfimmi angajoqqaat suleqataanerat siorna-tigut ileqqorinngilarput. Atuarfeqarfik akiorneqarsin-naangitsutut siusinnerusukkut isigineqartarpoq. Atuarfiup angajoqqaanik attaveqarnera ullumikkut piorsarparput. Kingullermik angajoqqaanik ataatsimiititsigatta tamarmik aggerput, ataaseq pisinnaanani nalunaarsimasoq. Tas-sunga killinneq ilinniartitsisut anguniagaqarlutik sulineran-nik tunngaveqarpoq, oqarpoq.

Eqimattakkaat

Klassit atorunnaarsillugit eqimattanik pilersitsinissaq peqqussutip periarfissippaa, Qeqertarsuup Atuarfiata iluatsittumik tamanna misilittagaqarfigaa.

- Angajullit hold-ikkaartippavut. Ingerlalluaqaat, anga-joqqaat meeqqami atuartitaaneranut akuunerulermata, taamannalu meeqqat ilinniaqqinnissamut periarfissanut eqiingalerneranik kinguneqarpoq, oqarpoq.

Angajullit klassikkaarallarmata, angajoqqaat angujumi-naassimapput, ataatsimiinerni oqaloqatigiinnernilu affaan-naat takkuttarlutik.

- Ullumikkut angajoqqaat tamarmik takkuttarput. Tamanna meeqqanut ajunngitsumik malunniuttarpoq. Ilikkagaqar-nissaminnut ammanerulerput. Ilinniaqqinnissamullu tam-anna iluaqutaavoq, atuarfiup pisortaa soraarninngulersoq oqarpoq.

Atuarfimmi ukioq manna naammassisussat tamarmik efterskole-mut GU-mullu ingerlaqqissapput.

Specialcenter Ilulissat

Beskrivelse af Specialcenteret.

Specialcenteret er en skole for elever, der har særlige behov, og for elever der er henvist af pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR).

Skoledagene har 25 lektioner om ugen fra mandag til fredag. Hver dag ligger lektionerne fra kl. 8.00 til 12.30. Og lærerne underviser alle i 24 lektioner om ugen. Når eleverne er færdige med at gå i skole, bliver de påsat af andre medarbejdere på skolen. Da alle lærerne er færdige med at undervise samtidig, har det gjort det nemmere at holde møde bagefter.

Evaluerings

Efter dagens undervisningstimer mødes lærerne hver dag for at rapportere i Skoleintras klasseløgbog.

Det er forskelligt, hvad man rapporterer om: det kan være noget positivt eller nogle konflikter, samtaler med forældrene eller andet. Det gode ved metoden er, at alle lærerne følger med i, hvad der sker på skolen.

Tirsdage og torsdage bliver brugt til evalueringer. Der er et skema for de yngste til de ældste elever, og det følger man altid ved evalueringerne. Det drejer sig om, hvordan det går med elevernes faglige udvikling og samtaler om, hvordan det går med elevernes indbyrdes sociale adfærd. På denne måde kan vi reagere med det samme, hvis der

sker noget i dagligdagen.

For at der kan være sammenhæng i behandlingen af eleverne er SFO med til vores evalueringer.

Hvert halve år laver vi rapport for hver elev med hensyn til, hvordan det er gået for vedkommende i alle fag, og individuelle planer for det kommende halve år. Rapporterne sendes til PPR. Dette sker hver år i januar og hver juni.

Og hvert forår laver man ansøgninger/henvisninger for de elever, man vurderer skal fortsætte med at gå i specialcenteret det kommende år.

Mindst én gang om måneden taler vi enkeltvis med forældrene om, hvor langt eleven er nået.

Andet

Onsdag bliver brugt til forskelligt videreudviklingsaktiviteter for lærerne.

Hver måned bruger vi supervision sammen med en psykolog. På den måde har vi mulighed for at hjælpe enkelte elever, os selv og kollegaerne i fællesskab.

Dette er, blandt andet, hvad vi bruger den fastsatte forbedelsestid til.

Qanoq ingerlariaaseqarneq

Specialcenteri atuartunut immikkut pisariaqartitsisunut atuarfiuvoq, pædagogisk psykologiske rådgivning (PPR) innerssuusineratigut atuartut Specialcenterimi atuartutug-ilerneqartarlutik.

Atuartsineq ataasinngornermiit tallimanngornermut 25 lektioninik ingerlanneqartarpoq, ataasinngornermiit tallimanngornermut 8.00-miit 12.30 tungaanut ingerlasarluni. Kisianni ilinniartitsisut sap. ak. 24 lektioninik atuartsisar-lutik.

Atuartut soraaraagamik atuareernerup kingorna paaqqin-nittunit atuarfiup illutaata ilaani paarineqalersarput. Ilinniartitsisut atuartsinerisa ataatsikkut unitarnerisa ataatsimut naapeqatigiinnissaq ajornannginnerulersitta-rpaa.

Naliliineq

Ullut tamaasa atuartsereermermi ullormi nalaatat Sko-leintra-mi klasselogimut ilinniartitsisut nalunaarsortarpaat. Nalunaarsukkat ullormi nuannersuusinnaapput, aaqqiagi-innerusinnaapput, angajoqqaanik oqaloqateqarnerit il.il. Taamatut iliornerup pitsaaqutigisarpaa pisunik assigi-ingitsunik ilinniartitsisoqatit malinnaatinneqarsinnaan-erat.

Marlunngorneq sisamanngornerlu naliliinnermut atorneqar-tarput. Naliliinnermi tamatigut najoqqutassaqartarpugut nukarlerniit qummut angajullernut atuagarsornikkut qanoq ingerlanersut, inooqataanikkullu pissusilersuutaat eqqar-tortarlutigit.

Taamaalilluta ajornartorsiutinik nalaataqarnitsinni ernger-luta iliuuseqarsinnaasarpugut.

Ataqatigiisitsinissaq siunertaralugu naliliinnermi SFO peqataasarpog.

Ukiup affakkaartumik atuartut ataasiakkaarlugit atuar-titsissutini tamaginni qanoq ingerlasimanerininik, qanorlu ukiup affaa tullinnguuttoq pilersaaruteqarfiginerlugutigu PPR-mut ingerlasussanik nalunaarusiortarpugut. Taakkua januaarimi juunimilu pisarput.

Aamma upernaat tamaasa atuartut ataasiakkaarlugit spe-cialcenterimi ingerlaqqittussatut isummerfigisat ingerlaq-qinnissaannik innersuunneqartarput.

Minnerpaamik qaammammut ataasiarluta angajoqqaat ataasiakkaarluta atuartup killiffia pillugu oqaloqatigisarpa-vut.

Allat

Pingasunngorneq ilinniartitsisut ineriartuutiginnaasaan-nik assigiinngitsunik immersoqatigiinnermut atorneqartar-poq.

Qaammatit tamaasa supervision psykolog peqatigalugu ingerlattarparput. Tassani atuartunut ataasiakkaanut, namminermut, suleqatinullu tunngasut peqatigiilluta aaq-qiiviginiarsinnaasarpavut.

Tamakkuupput piareersarnermut piffissarititaasup iluani piffissamik atuiffigisartakkavut.

Uttalande från Nordiska Lärarorganisationers Samråd om situationen för lärarna på Grönland.

NLS har idag fått information från vår medlemsorganisation IMAK om den aktuella situationen i löneförhandlingarna för lärarna på Grönland.

Nordiska Lärarorganisationers Samråd NLS, som representerar 18 lärarorganisationer med över 600.000 medlemmar i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Grönland och Färöarna, ser med oro på situationen för de grönländska lärarna och de utdragna förhandlingarna. NLS vill med detta uttalande ge uttryck för vårt stöd till den grönländska lärarorganisationen i deras rättmätiga kamp för rimliga löne- och anställningsvillkor.

Den nordiska kollektivavtalsmodellen förutsätter att arbetsmarknadsparterna utan inblandning förhandlar på jämbördiga villkor för att uppnå ett avtal som tillfredsställer alla parter. Arbetsmarknadens reglering genom kollektivavtal bidrar till fredliga lösningar och skapar öppenhet för gemensamma resultat också i svåra lägen. Ingen part har rätt till att påtvinga annan part lösning utan utgångspunkten skall vara äkta, förutsättningslösa förhandlingar på jämbördig bas. Alla de nordiska regeringarna framhåller ofta att social dialog mellan självständiga arbetsmarknadsparter bidrar till en smidigt fungerande arbetsmarknad.

Vi hoppas och tror på att uppkomna problem gällande löneomgången på Grönland bäst kan lösas genom förhandlingar enligt nordisk, vedertagen kollektivavtalsmodell.

Helsingfors 2.2.2012

Nordiska Lärarorganisationers Samråd

Anders Rusk
Generalsekterare

Adress
Järnvägsmanngatan 6
FIN-00520 Helsingfors

Telefon
+358 40 508 3268
+358 20 7489 686

Telefax
+358 9 1502409

e-mail
nls@oaj.fi

Hemsida
www.nls.info